

**KEM Kormányhivatal
Földművelésügyi Igazgatósága**

**Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
KEM Kirendeltsége**

E L Ő T E R J E S Z T É S

a Komárom-Esztergom megyei Közgyűlés 2011. március 31-i ülésére

Tárgy: A megye mezőgazdaságának helyzete, az uniós források hatása az agrárinfrastruktúrára

**Előterjesztők: Maller László, a KEM Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága
mb. vezetője**

**Dr. Szűcs János, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal KEM
Kirendeltsége vezetője**

Előadó: Petrikné Molnár Erika, KEMÖH ov.

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI KORMÁNYHIVATAL
FÖLDMŰVELÉSÜGYI IGAZGATÓSÁG
2801 Tatabánya, Győri u. 13.

E L Ő T E R J E S Z T É S
a
Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés
2011. március 31-i ülésére

Tárgy: A megye mezőgazdaságának helyzete
Előadó: Maller László igazgató

**A MEZŐGAZDASÁG HELYZETE
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN
2010.**

**KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL
FÖLDMŰVELÉSÜGYI IGAZGATÓSÁGA**

2801 Tatabánya, V. Győri út 13. Pf.:18.

Tel.: 34/310-909 Fax: 34/305-771

E-mail: komarom-fm@mgszh.gov.hu

AGRÁRGAZDASÁG HELYZETE

Komárom-Esztergom megyében 2010. évben az összes terület nagysága 232.900 ha (1. táblázat/1. ábra), melyből a mezőgazdasági terület 127.500 ha.

A fenti területet 103.500 ha szántó, 2.400 ha kert, 900 ha gyümölcsös, 1.500 ha szőlő, valamint 19.200 ha gyeperős művelési ágak alkotják.

A természeti adottságoknak megfelelően az országos erdőszültséget meghaladó (32,2%), 61.300 ha az erdőterület aránya a termőterületből.

A megye termőterületéből 600, illetve 1.200 ha-ral részesednek a nádas és a halastó művelési ágak, melyek területe az előző időszakhoz viszonyítva változatlan.

Megyénkben 2010. december 31-ig 873 mm csapadék hullott (2-3. táblázat/2-3. ábra) a Komárom-Esztergom Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság mérése alapján.

Az időjárásban bekövetkező szélsőségek még inkább rá kell, hogy kényszerítsék a gazdálkodókat a szűkös, de fellelhető öntözési lehetőségek kihasználására, a termőhelyhez illeszkedő szárazságtűrő, és talajvédő kultúrák termesztésére a jövedelmező, környezetbarát gazdálkodás érdekében.

Megyénk területének egy része kimondottan kedvező adottságokkal bír az öntözés vonatkozásában, azonban ezek messze nincsenek kihasználva. Az öntözésre műszakilag ténylegesen berendezett, vízjogilag engedélyezett terület 1.622,3 ha 2010-ben, ebből 1.003 ha területet öntöztek. Az öntözés hatása megmutatkozott, mert pl. cukorrépából és burgonyából a megyei átlagtermés másfél-kétszeresét takarították be ezen területekről.

Megyénkben 2010. december 31-én 5.801 regisztrált mezőgazdasági, vadgazdálkodási, erdőgazdálkodási, halászati besorolású szervezet működött, melyből 27 a nonprofit szervezet, 389 a társas vállalkozások száma, és 5.385 az egyéni vállalkozó. A társas vállalkozásokból 262 kft., 13 rt., 75 bt., 18 szövetkezet és 21 egyéb vállalkozás volt. Egyéni vállalkozások száma 5385 volt, ebből főfoglalkozású 1102, mellékfoglalkozású 2362, és a nyugdíjasok száma 1921 volt.

2010. december 31-ig 5.297 db őstermelői igazolvány kiadása, illetve megújítása történt meg, 338 db őstermelői igazolvány, pedig bevonásra került.

SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYTERMESZTÉS

Megyénk szántóföldi növénytermesztésének szerkezete az előző évhez viszonyítva alapvetően és jellegében nem változott, de az egyes növényfajok területi nagyságában arányeltolódás következett be (4. táblázat/4. ábra).

Az őszi vetésű növények területe **9,53 %-kal (4.010 ha-ral) csökkent (4. táblázat/4. ábra)**, ezen belül az őszi búzáé 12,43 %-kal (31.326 ha-ról 27.433 ha-ra).

A **tavaszi vetésű növények** területe ugyanakkor **8,37 %-kal nőtt**, ezen belül a napraforgóé, 6,6 %-kal. Az előző évhez viszonyítva tovább csökkent viszont a szántóföldi zöldségek területe.

A 2009. év novemberi és decemberi hónapok időjárása kedvezett az őszi vetésű kultúráknak és a talajmunkáknak. Kellően megerősödött őszi vetésállomány indult a

télbe. A 3-7 cm-es hótakaró elegendő védelmet nyújtott a vetések számára. Növényzetet károsító, hosszan tartó hideg nem volt, inkább a frontok változásából eredő gyors hideg-meleg időszakváltások jellemezték a telet.

A korai vetésű **őszi káposztarepcék (5.312 ha)** szépen kikeltek, a későbbiek a csapadék hatására megindultak. Az állományok zömének állapota megfelelő, sűrű volt, sem kártevő, sem gyom nem károsította. Esztergom környékén, a dombosabb területeken viszont nagyon gyenge és ritka repceállományok is voltak, egy részük tavasszal kiszántásra került.

A korábban elvetett **búzában (27.433 ha)** voltak gyomok, de nem jelentős mennyiségben. Néhol észrevehető volt a kismértékű tápanyaghiány. Az alacsony jövedelmezőség, ill. magas műtrágya árak miatt általában kevesebb hatóanyag került kijuttatásra.

Az **őszi mélyszántás (48.821 ha)** munkálatainak közel 90 %-át végezték el december végéig a gazdálkodók. A novemberi csapadék hatására jó minőségű a szántás. A korábban megmunkált területek a szárazság miatt gyengébbek. A hátralévő munka tavaszra maradt.

A 2009. december elején elvégzett **állapotminősítés** során a vetések döntő része „jó” és „közepes” kategóriába került (pl. az őszi búza 57 %-a „jó”, 23 %-a „közepes” és csak 20 %-a kapott „gyenge” minősítést).

Megyénkben az őszi kalászosok jól teleltek, nem érte károsodás az állományokat a fagyok miatt, ill. a hótakaró megvédte a növényeket a fagyok kedvezőtlen hatásaitól. Ahol a fejtrágyázás után hullott csapadék, ott erőteljes volt a bokrosodás. Kártevők, kórokozók nem fordultak elő a gabonafélékben.

Március második felében megkezdődött a talaj-előkészítés a tavasziak alá, illetve a borsó, tavaszi árpa vetése. A korábbi csapadék dús időjárás késleltette ezeknek a munkáknak az elkezdését, így feltorlódtak az elvégzendő feladatok.

Megyénkben április hónapban 75-110 mm közötti mennyiségű csapadék hullott több részletben. Ez sokszor hátráltatta a talaj-előkészítési, növényvédelmi és vetési munkákat. A sok csapadék miatt belvizes foltok jelentek meg a táblák mélyebb fekvésű részein és csak lassan húzódtak vissza.

Április végéig az **őszi vetések fejtrágyázása** is megtörtént 95%-ban, a tervezett **32.376 ha** területből 30.760-on.

A **káposztarepce állományok (5.312 ha)** heterogén képet mutattak, kevésbé bokrosodtak, mert ősszel a hosszabb meleg hatására korán szárba szökkentek. A nagyüzemi repcetáblákon helikopteres növényvédelem zajlott repceszár-ormányos és fénybogár ellen. Megyénkben összesen 58 ha őszi káposztarepcét kellett kitárcsázni a rendkívül gyenge állomány miatt, helyére kukorica került vetésre.

Egyes táblákat vadkár ért, a növények jó részét teljesen lerágta a vad, különösen a bakonyi területeken.

A tavasziak alá történő **magágy-előkészítés munkálatai (48.866 ha)** időben elkészültek.

A **tavaszi árpát** a csapadékos március miatt a tervezettnél (1.418 ha) kisebb területen, **1.262 ha**-on vetették el.

A **zab** (645 ha) tervezett területénél kicsit több, **682 ha** került elvetésre.

A tervezett **magborsó** terület (**385 ha**) elvetésre került.

A tervezett **napraforgó** (9.550 ha) területnél több, összesen **10.496 ha** került elvetésre.

A **kukorica 33.630 ha**-on került elvetésre.

A május-júniusi rekord mennyiségű csapadék hatására jelentős területek kerültek víz alá. Komoly eróziós, ár- ill. belvízkárok alakultak ki. A gazdák sok helyen hetekig meg sem tudták közelíteni földjeiket, emiatt elmaradtak a szükséges növényvédelmi munkák is.

Az **őszi kalászos gabonák betakarítása** megyénkben az **őszi árpával** kezdődött meg június 25-én. Összesen 3.203 ha került betakarításra 3.555 kg/ha termésátlaggal (5. táblázat). Ezt összevetve a tavalyi évivel (3.338 kg/ha) 6,5%-kal nagyobb hozamot produkált ez a növénykultúra. (5-6. táblázat/5. ábra)

Az **őszi káposztarepce** (5.312 ha) aratása július elején kezdődött meg és július második dekádjában fejeződött be, a megyei átlagtermés 2.032 kg/ha lett. Összehasonlítva az előző év termésátlagával (2.223 kg/ha), ennél a kultúránál mintegy 9 % termés csökkenés következett be. (5-6. táblázat/5. ábra)

Az **őszi búza** (27.433 ha) tervezett területéből 27.308 ha került betakarításra, aratása július első hetében kezdődött és augusztus közepén fejeződött be. 125 ha-on maradt kint olyan területeken, melyek mély fekvésű, víznyomásos területek, ahol a betakarítás lehetetlenné vált. Ezeket a területeket lekaszálták, vagy betárcsázták. A megyei termésátlag 3.896 kg/ha lett, szinte azonos termésátlagot produkált fő gabonanövényünk, mint előző évben. (5-6. táblázat/5. ábra)

Minőségét tekintve a bekerült termés 39%-a étkezési, 53%-a takarmányminőségű, a fennmaradó 8% egyéb. Átlagos sikértartalma 33%, fehérjetartalma 14,5%, a víztartalom 12%, az esésszám 270-350 közötti. A csapadékos időjárás miatt megnövekedett az egyes fuzárium fajok által okozott betegségek jelenléte is, sok helyen a megengedett érték (0,5%) többszöröse volt (3-4%), amit tisztítással próbáltak a határérték alá szorítani.

A **rozs** (397 ha) és **tritikálé** (1.725 ha) aratását július közepén kezdték meg a gazdálkodók. A rozs termésátlaga 2.834 kg/ha, míg a tritikálé esetében 3.034 kg/ha lett. (5-6. táblázat/5. ábra)

A kalászos gabonák aratása után a **szalma betakarítása** elhúzódott a gyakori csapadék miatt. 34.702 ha-ról tervezték felbálázni a szalmát, mely augusztus végére gyakorlatilag befejeződött.

A **tarlóhántás** szintén vontatottan haladt, amint szárazabbra fordult az időjárás, nagy erővel folyt a munka. Augusztus végére több mint 90%-át elvégezték a tervezett munkának.

Általánosságban elmondható, hogy az átázott talaj és a katasztrófális időjárás egymásfél héttel megnyújtotta az aratási munkák idejét. Az augusztus elején lehullott hirtelen nagy mennyiségű csapadék meggátolta a még elmaradt aratási munkák befejezését, így egyes területekről nem sikerült a gabonaféléket betakarítani. Megyénkben a 32. hét közepére fejeződött be az aratás. Az extrém csapadékos időjárásnak köszönhetően a termésátlagok mintegy 5-20 százalékkal alulmaradtak az előző évekhez képest.

Tovább nehezítette a gazdák helyzetét, hogy a szerződéseikben vállalt termést nem vagy épphogy tudták teljesíteni.

A tavaszi vetésű kultúrák helyzete:

A **tavaszi árpa** (1.262 ha) betakarítása július elején kezdődött meg, az elért termésátlag 2.466 kg/ha lett, ami az előző évi 2.811 t/ha átlaghoz képest mintegy 12 %-kal gyengébb lett. (5-6. táblázat/5. ábra)

A **zabot** (682 ha) 2.636 kg/ha termésátlaggal takarították be. Az előző évhez viszonyítva ez mintegy 9%-kal jobb hozamot jelentett. (5-6. táblázat/5. ábra)

A **magborsó** (383 ha) betakarítása július közepén kezdődött, a termés az előző évinek több mint duplája lett, a megyei átlag 2.364 kg/ha. (5-6. táblázat/5. ábra)

A **cukorrépa** vetésterülete (595 ha) a tavalyi évi területével (589 ha) gyakorlatilag megegyezett. A vetés április hónap végén fejeződött be. A betakarítás október közepén kezdődött meg. A rendkívül csapadékos időjárás miatt a munkálatok akadoztak és elhúzódtak, egészen december végéig. Kezdetben a vizes talaj miatt nem lehetett rámenni a területre, a tél beköszöntével, pedig a hótakaró nehezítette a betakarítást. A megyei termésátlag 57.104 kg/ha lett, amely az előző, aszályos évnél mintegy 6%-kal magasabb. (6. táblázat/5. ábra)

A tavaszi vetésű kultúrák közül a legjelentősebb kiesést a **kukoricánál** (33.630 ha) okozta az időjárás. A rendkívül nagy mennyiségű csapadék hatására úgy a műtrágya, mint a növényvédő-szer hatása nem érvényesült kellő mértékben. Így sok esetben meg kellett ismételni a kezeléseket. A betakarítási munkálatok október elején kezdődtek meg, a csapadékos időjárás miatt nagyon magas, 27 % körüli nedvességtartalmú volt a termés így a gazdáknak magas szárítási költségekkel kellett számolniuk. A megyei termésátlag 7.034 kg/ha lett, amely még az előző aszályos év termésátlagánál (7.196 kg/ha) is gyengébb volt. (6. táblázat/5. ábra)

A **napraforgó** (10.496 ha) kevésbé sínylette meg az időjárást. A gyomirtó szer felverődések miatt ugyan regenerálódnia kellett, kissé megkésett, a belvíz miatti kipusztulása azonban kisebb mértékű volt. Betakarítása szeptember elején kezdődött meg és október végéig elhúzódtak a belvizes foltok, a vízzel telített talajokon elakadó munkagépek miatt. A termés nedvességtartalma e kultúra esetében is magas volt (18-20%), sok esetben tányér- és szárrothadás miatt lett kevesebb a termés, amely végül megyei átlag tekintetében az előző évinél (2.522 kg/ha) 14%-kal lett gyengébb (2.169 kg/ha). (6. táblázat/5. ábra)

A **silókukorica** (1.262 ha) vetésterülete az állatállomány csökkenése miatt az előző évihez (1.160 ha) hasonlóan alakult. A betakarított mennyiség 31.738 kg/ha volt.

Burgonyát az előző évihez (388 ha) hasonló nagyságú területen, 364 ha-on ültettek megynkben. Megfelelően kelt az állomány, a burgonyabogár elleni védekezések időben megtörténtek. A terület zöme a Solum Zrt. (Komárom) öntözött területein található. A korai burgonya értékesítése július hóban megkezdődött. A betakarítás október közepén fejeződött be 30.717 kg/ha termésátlaggal.

A 2010. év szeptemberi-októberi időjárás nem kedvezett a magágy-előkészítési munkáknak. A csapadékos időjárás hatására akadoztak a munkálatok, a megmaradt belvizes foltok és erősen átnedvesedett területek kikerülgetésével lehetett csak a munkákat elvégezni, sokszor elakadtak, megsüllyedtek a munkagépek. Ezek a problémák mind megnövelték a munkavégzés idejét és költségeit.

A vetőmagpiacon hiány nem mutatkozott, a vetőmagárak magasan alakultak.

Az **őszi búza vetési szándékfelmérése** 29.667 ha-t jelzett (7. táblázat), ezt sikerült is teljesíteni, bár a csapadékos időjárás miatt a búza vetése elhúzódott, már október első dekádjában elkezdték és november közepéig vetették, kukorica elővetemény után. Emiatt a növényzet fejlettségi állapota az egyes területeken eltérően alakult.

Az **őszi árpa** vetésterülete a tervezett 3.119 ha-ral szemben 3.093 ha lett. (7. táblázat) A vetést október elején kezdték a gazdák, de az esős időjárás folytonosan akadályozta a munkákat, így egészen november végéig elhúzódott, be sem tudták fejezni a tervezett terület elvetését.

Az **őszi káposztarepce** vetése augusztus utolsó hetében kezdődött meg és szeptember utolsó hetében fejeződött be. A tervezett 5.623 ha helyett végül 5.017 ha-on sikerült elvetni ezt a kultúrát, ugyanis a csapadékos időjárás, a nehéz, vizes talajok hátráltatták a talaj-előkészítési munkákat, így a gazdálkodók nem tudták időben a tervezett repce területet vetésre előkészíteni. (7. táblázat)

A repce táblák megfelelő fejlettségi állapotban teleltek, nem volt olyan erős és hosszan tartó lehülés, hogy a vetés károsodott volna.

A **tritikálé** vetését 1.561 ha-on tervezték a gazdálkodók, végül csak 1306 ha-on került a földbe a vetőmag. Vetése szeptember közepén kezdődött és november végéig elhúzódott. (7. táblázat)

A **rozs** tervezett vetésterülete 524 ha volt, ehelyett csak 482 ha-on tudták elvégezni a gazdálkodók a munkát. A vetés ennél a kultúránál is szeptember közepén indult és november utolsó dekádjában fejeződött be. (7. táblázat)

Az **őszi vetésű növények** alá a **magágy-előkészítést** 39.565 ha-on végezték el megynkben. (7. táblázat)

Az **őszi mélyszántást** a tervezett 48.821 ha-ból 42.762 ha-on végezték el. (7. táblázat)

Megynkben raktározási problémák nem merültek fel. A belvív- és árvízkarok miatt a betakarított termés mennyisége mintegy 5-20 %-kal kisebb lett a tavalyinál, így a rendelkezésre álló raktárkapacitás elegendőnek bizonyult. Akik nem rendelkeztek tároló kapacitással, betakarítás után azonnal értékesítették terményeiket. Akik fizetőképes felvásárlóval kötöttek szerződést, aratás után azonnal értékesítették a betakarított terményt. Akik tároló kapacitással rendelkeztek (és anyagi helyzetük megengedte) a későbbi, magasabb ár reményében tárolják terményeiket.

KERTÉSZET

A kertészeti termelés a megye mezőgazdaságában nem tölt be jelentős szerepet.

Zöldségtermő területünk a tavalyi év adatait elemezve drasztikusan csökkent. 2010. évben mindössze 9 ha-on termesztettek szántóföldi zöldségféléket, ez 10 ha-ral kevesebb az elmúlt évinél. Legnagyobb területen csemege kukoricát és zöldborsót vetettek. A zöldségféléket konzervipari, illetve hűtőházi felhasználás céljára termesztjük. Megyénkben egyik sem üzemel. A lakosság friss zöldséggel való ellátása más megyékből történő beszállítással, illetve házi kerti és kistermelői árutermeléssel oldódik meg.

Gyümölcsstermő területünkből (Komárom-Esztergom megye határain belül) a legnagyobb területtel az alma részesedik (170 ha). Ebből 135 ha jól karbantartott, intenzív telepítés, a fennmaradó területen 20-35 évnél idősebb az ültetvény. A jelentősebb fajok megoszlása: bodza 58 ha, cseresznye 9 ha, dió 29 ha, kajszi 44 ha, körte 10 ha, meggy 30 ha, őszibarack 82 ha, feketeribiszke 153 ha, pirosribiszke 67 ha, szilva 96 ha. A teljes terület 900 ha.

Jó minőségű gyümölcs csak a fiatalabb telepítésű területek ültetvényeiről kerül le. Megyénkben Bajon található egy 700 t kapacitású, jó műszaki állapotú hűtőház, melyben kizárólag saját termelésű gyümölcs tárolásával foglalkoznak.

Az utóbbi évekig a legdinamikusabban fejlődő ágazat megyénkben a szőlőtermesztés volt. Jelenlegi terület 1.500 ha. Az eddigi töretlen fejlődés megtorpant az elmúlt évek értékesítési nehézségei miatt.

2010. évben a felvásárlási árak 25-35 %-kal magasabban alakultak a tavalyi évihez viszonyítva. A tavaszi kedvező feltételek hatására jól kötött és dús lombzatot fejlesztett a növényzet. A sok csapadék következtében a gombabetegségek erős fertőzése lépett fel, mely főleg a házi kerti szőlőkben termés kiesést okozott. A május-június hónap viharos, csapadékos időjárása súlyos károkat okozott erózió és szélvihar formájában.

A 2010-es évjárat a fehér- és vörösborokat tekintve is közepesnek mondható, megfelelő a cukor- és savtartalom. A fő felvásárló a Hilltop Neszmély Zrt. volt, de jelentős érdeklődés mutatkozott szlovák és cseh felvásárlók részéről is. Az értékesítés intenzíven folyt, értékesítési nehézségek nem adódtak.

A hegybírók visszajelzése szerint az elmúlt évekhez hasonlóan, néhány gazdálkodó tervezte ültetvénye támogatással történő felszámolását.

Jelentős területű új telepítésű ültetvény 2010. évben nem létesült. Mint minden mezőgazdasági ágazatban, de a kertészet esetében különösen érződik a terményfelvásárlás, feldolgozás, értékesítés elkülönüléséből adódó hátrány. Ebben az esztendőben is előfordult, hogy a betakarítás költségeit sem fedező bevételt elérő gazdák sokak számára nehezen elérhető áron látták viszont a boltok és áruházláncok polcain terményeiket. (2010. esztendőben jellemzően a gyümölcsstermesztésben) Sajnos, az ágazatra az elmúlt években jellemző alacsony felvásárlási árak hosszú távon stabilizálódtak, ez a termelők gazdálkodását nagymértékben veszélyezteti.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

A megye állatállománya sajnos évről-évre kis ingadozásokkal folyamatosan csökken. (8. táblázat/7-8-9-10. ábra) Ez különösen a sertéságazatra jellemző, melynek létszáma az elmúlt években folyamatosan csökken. Telepeket számoltak fel sertéságazat mellett a szarvasmarha esetében is. Juhállományunknál is csökkenés tapasztalható, bár az anyajuhok száma a tavalyi évben nem csökkent. Baromfitenyésztés és tartás továbbra is jelentős tényezője a megye állattenyésztésének, bár itt is a csökkenés jellemzi az utóbbi éveket.

Megyénk **szarvasmarha állománya** 2010. évben 11.700-11.800 db között volt. Ebből a tehénállomány átlagosan 5.600 darab volt. A tej és a húsertékesítés lehetőségei mellett, a támogatás feltételei, valamint a hízóbika esetében a történelmi bázis meghatározása is befolyásolja az ágazat helyzetét.

A tehénállománynál a tejelő és húshasznú állományok megoszlása közel 50-50 %. A tehénállomány több, mint kétharmada tisztavérű tejelő típusú, szakosított telepen termel, többnyire gazdasági társaságok tulajdonát képezi.

A kistermelők tehénállománya egyre kevesebb, csökkent a tejtermelő állomány is, és kismértékű emelkedés tapasztalható a húshasznúnál. Mindez a tej felvásárlási árával és a hústermelés támogatásával is összefügg.

A nyerstej literenkénti ára 2009-hez képest emelkedést mutat. Az év elejei 65-68 Ft-ról az év végére 80 Ft-ra emelkedett a felvásárlási ár. Az előállítás költségeinek növekedése miatt, azonban ez nem jelentett nyereséges termelést. Meg kell jegyezni még azt is, hogy a termelői tej ára hazánkban már évek óta az EU átlag alatt van.

Az Unió számunkra nem kedvező piacsabályozási intézkedései és a nyugat-európai import miatt a hazai tejtermelés kilátásai folyamatosan romlanak.

A tartós tej feldolgozói termelői ára folyamatosan 20-30 Ft-tal alacsonyabb mind az 1.5 % mind a 2.8 %-os tekintetében Szlovákiában és Lengyelországban is, emiatt a hazai áruházláncok polcain megjelenő tartós tejek nehezítik a hazai előállítású termékek helyzetét az árversenyben.

A korábbi, egy kilogramm nyerstejre jutó 8 forint körüli bázisjogosultságonkénti hozzájárulás helyett 2010-ben ugyan csak 6 forint jutott, ám a termelők pályázhattak a termeléshez kötött úgynevezett különleges tejtámogatásra, ez további 9,55 forintot jelent kilogrammonként.

Ezenkívül a tejágazati válság miatt meghirdetett egyedi piactámogatási intézkedéssel kilogrammonként 0,5 forint dotációt kaptak a gazdálkodók tavaly nyár közepéig.

A korábbi kilogrammonkénti 8 forint körüli összegről – amennyiben a termelő pályázott – 15 forint fölé nőtt az igényelhető támogatás összege.

A kistermelők esetében háztól és piacokon, több helyen lehet tejet kapni 160-180 Ft/l-es áron. Ez ösztönzőleg hatott azokra, akik egyéb kereseti lehetőségek híján akartak tejtermeléssel foglalkozni. Bár a legutóbbi felmérések szerint ez a tehénállomány is nagymértékben csökkent.

Városban, piacokon és nagy üzletek mellett sok helyen adagolóval felszerelt hűtőautóból, illetve kenyérboltokban automatából árulják 160-180 Ft/l áron a termelői tejet.

A vágómarha értékesítése az év eleji 450 Ft-ról az év végére 520-530 Ft-ra nőtt, főleg a Törökországba irányuló kivitel hatására. A kereslet élénkülése azonban nem indukált állománynövekedést, hozzáteve, hogy nyilván a piaci trendekhez történő alakuláshoz hosszabb időre van szükség, a kérdés az, hogy a jelenleg tapasztalható kereslet meddig lesz meg a piacon.

A hízóbika-tartás támogatás történelmi bázis alapján történik (a termeléstől függetlenül jár, 46.900 Ft/db), ami jelentős hátrányt jelent azokra nézve, akik továbbra is hizlalnak.

Az anyatehén támogatás tavalyhoz képest nem változott, csak azok a tenyésztők vehették igénybe, akik legalább 3 db-os, 8 hónaposnál idősebb, hús- vagy kettőshasznosítású nőivarú állománnyal rendelkeztek.

A megye **sertésállománya** 2009. év végi adatokhoz viszonyítva csökkent, ez sajnos igaz a kocaállományra is.

Az ágazat szerkezeti megoszlása: 47 nagy létszámú és 612 kis létszámú tenyészetet tartottak nyilván.

A sertésállomány csökkenése az elmúlt tíz évben folyamatos volt. Az utóbbi években az alacsony értékesítési árak, a többnyire magas termény- és tápárak miatt az előállítás legtöbbször veszteséges volt.

A hízósertés értékesítési ára, kereslete és kínálata is változóan alakult, melyet nagymértékben befolyásolt (mint évek óta) az import is, a kereslet csökkenését idézve elő. Az év elején 282 Ft/kg volt a felvásárlási ár, ami a nyár közepén 320 Ft/kg-ot is elérte, aztán az év végére 308 Ft/kg környékére esett vissza.

A csapadékos időjárás az ágazat kilátásait nagymértékben rontotta, a gabonák és a kukorica magas ára miatt, kevesebben terveztek hízó előállítást.

A piacokon a választási malac ára folyamatosan nyomott volt, hiszen a drága takarmány miatt csak kevesen állítottak be hízókat. Egész évre jellemzően 9-13.000 Ft közötti áron lehetett választási malacot vásárolni.

Megyénkben több hazai tulajdonú sertéstelepet is felszámoltak, viszont külföldi befektetők új beruházásként, támogatással újakat létesítettek, emiatt nem csökkent még nagyobb mértékben megyénk sertésállománya.

Juhállományunknál 2010-ben az összlétszám 13 %-kal csökkent, az anyajuh-létszám nem változott.

A gazdasági társaságok az állomány 63 %-át, míg az egyéni gazdálkodók a juhállomány 37 %-át tartották, az arány hasonló az anyajuhok esetében is.

Magyarországon ősszel többen nem fordítottak nagy figyelmet a tenyésztésre, az utánpótlásra, hogy olcsóbban megússzák a téli takarmányozást. Az unión kívüli nagy tenyésztők is kevesebb fiatal állatot kínálnak.

A magyar bárány kilencven százaléka az igényes olasz piacon kel el, ahol igen jó híre van a magyar állattenyésztésnek. Ez azonban nem zárta ki azt, hogy a bárányokért mintegy húsz-huszonöt százalékkal kevesebb bevétel üsse a gazdák markát Húsvétkor, mint Karácsonykor. Akkor körülbelül ezer forintra jött ki átlagban a kilónkénti ár, ami Húsvétra 750 forint körülire apadt. A bevétel csökkenéséből nyolctíz százalék annak tudható be, hogy erősödött a forint.

Az ágazatban pozitívum, hogy a tavalyihoz képest a gyapjú felvásárlási ára mintegy megduplázódott. Ennek oka részben az, hogy divatosak lettek a természetes anyagok, de bizonyára a kőolaj árának emelkedése is szerepet játszott benne, hiszen az a műszálak nyersanyaga.

A juhtenyésztést zömében kisebb üzemekben, kiegészítő tevékenységként művelik és jelenleg közel 3.500 Ft veszteség is lehet egy állaton, amit az agrártámogatások eddig részben mérsékeltek. A jövőben azonban erre nem számíthatnak.

Hátrányosan érintette a juhászatokat az, hogy április elsejétől chippel kellett megjelölniük az exportra szállított bárányokat. Eddig a műanyag krotáliának az állat fülébe illesztése is elegendő volt.

A régi fülbélyeg átlagosan 80 Ft-ba került, az elektronikus jelzőé minimum 400 Ft állatonként.

A chipet a vágóhidakon azonnal eltávolítják a bárányok füléből, külön kell kezelniük és megsemmisíteniük, hiszen veszélyes hulladék. Az Európai Uniót kívüli országokból egyedi jelölés nélkül érkeznek az állatok, ami szintén hátrányt jelent a gazdák számára.

A nedves, szélsőséges időjárás egész évben megnehezítette a legeltetést. A tarlók legeltetését, ahol lehetett, mindenhol kihasználták.

Az **anyajuh-támogatás** 10 db feletti létszám, és a 12 hónapot betöltő nőivarú állatok után, 100 napos tartási kötelezettség betartásával volt igényelhető. Az igénybevétel további feltétele, hogy a gazdálkodó gondoskodik az állattenyésztési törvényben foglaltak szerinti apaállat használatáról is.

Az anyatehén támogatáshoz hasonlóan, az új igénylőknek szakirányú végzettséget kellett igazolni a támogatás feltételeként.

A **baromfi** ágazat megyénkben évtizedek óta kiemelkedő jelentőségű. Visszatekintve az utóbbi tíz évre a létszámok ingadozása mellett az állomány általában 3,5 és 4 millió között alakult. Az előző évihez viszonyítva, stagnál a baromfi állomány. Azonban a szigorodó Uniói előírások miatt létszámcsökkenés várható a tojóágazatban.

A brojler ágazat helyzetét nagymértékben befolyásolta a beáramló import, és a tápok ára.

A felvásárlási ár az év során 205 Ft/kg körülről az év végére 230 Ft/kg-ra emelkedett. Az árak alakulását befolyásolta az időnként beáramló import és a forint árfolyamának ingadozása is, de meghatározó mértékben a folyamatosan emelkedő tápárak. Emiatt az ágazat nyereségessége továbbra sem javult.

Az **étkezési tojás** értékesítése ingadozott az év során. Az év elejei csúcsról (19-20 Ft/db), az év közepére 16 Ft/db alá esett a dobozos tojás csomagolóhelyi értékesítési ára, majd az év utolsó harmadában 17-18 Ft/db ár környékére emelkedett.

Mindeközben a helyi piacokon 24-26 Ft/db volt, az áruházláncokban pedig 27-32 Ft/db áron értékesítették.

2010. évben is folyamatosan lehetőség nyílt az állatjóléti támogatás igénylésére a sertés- és a baromfi ágazatban a 139/2007. és a 140/2007. (XI.28.) FVM rendelet alapján.

A megyében a **méhcsaládok** száma az elmúlt évihez viszonyítva kis mértékben emelkedett, akik régen abbahagyták újraindítják méhészetüket, sok fiatal is lehetőséget lát benne, nemcsak kereset-kiegészítésre, hanem a fokozatos fejlesztés után a megélhetésre.

A megyében 283 nagylétszámú (100 család feletti), 250 kislétszámú (35 és 100 család közötti) és 70 db 10 család alatti méhészetet tartanak nyilván.

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület és megyei szervezetei rendszeres tájékoztatókat tartanak a méhészeknek, kiállításokat, bemutatókat szerveznek. A tavaly bevezetett "Magyar termelői méz" feliratú üveg és zárjegy pedig a saját kiszerezést teszi lehetővé, mellyel a minőség biztosítása a termelő visszakeresésével lehetővé válik, mely mind a méhész, mind a fogyasztó érdeke.

A 2010. év méhészeti szempontból a szélsőséges időjárás miatt nem volt kedvező. A kora tavaszi virágok keveset adtak, a hideg, nedves időjárás miatt nem volt elég nektár. A repce alacsony, az akác kifejezetten gyenge volt, egyes körzetekben mindössze a normál mennyiség 5%-át sikerült csak begyűjteni. A napraforgó nem hozta az elvárt mennyiséget. A 2009-es évi árakhoz képest jelentős drágulás következett be. Az év elejei 1.200-1.500 Ft/kg-ról 2010. év végére 1300-2100 Ft/kg volt az akácméz ára. A vegyes virágméz 900-1.000 Ft/kg-ról 1200-2100 Ft/kg-ra emelkedett. Az új méz értékesítési ára is magasról indult, észrevehető volt, hogy kevés van a világpiacon. Sajnos nálunk is kevesebb méz került a kaptárakba, emiatt exportra is kevesebb jutott.

A különleges fajtamézek ára meghaladja a 2.000 Ft/kg-ot is.

Méhegészségügyi szempontból a nyúlós költésrothadás fordult elő leggyakrabban a méhészetekben. 2010-ben 13 alkalommal kellett az állategészségügyi szerveknek ezzel a betegséggel szemben intézkedéseket fogantatosítaniuk.

TÁMOGATÁSOK, HITELEK, BERUHÁZÁSOK

MAGYAR FEJLESZTÉSI BANK ÁLTAL MEGHIRDETETT HITELPROGRAMOK AGRÁR FORGÓESZKÖZ VIS MAIOR HITELPROGRAM

Hivatalunk 4 kérelmező esetében állított ki Záradékot, melyben a hitel igénybevételéhez igazoltuk, hogy a hiteligénylő által jelzett területeken az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról, valamint egyes agrár-tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 44/2007. (VI. 8.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdés d), f) és g) pontja szerinti vis maior esemény történt, illetve az agrárkár-enyhítési eljárásról szóló 32/2009. (III.31.) FVM rendelet 5. § (1) bekezdése alapján a kárbejelentés megtörtént és az igény pozitív elbírálásban részesült.

TERMELTETÉSI TÁMOGATÁS

A rendezett piaci kapcsolatok kialakítása érdekében nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatásról szóló 41/2008 (IV. 3.) FVM rendelet keretében 1 termeltető nyújtott be támogatási igényt. A negyedévenkénti átlagos termeltetési előleg állomány alapján igénybe vett támogatás összeg 5 millió Ft.

BIRTOK-ÖSSZEVONÁSI CÉLÚ TERMŐFÖLDVÁSÁRLÁS TÁMOGATÁSA

Megyénkben a 99/2007.(IX.19.) FVM rendelet alapján meghirdetett birtok-összevonási célú termőföldvásárlás támogatása keretében 2010-ben támogatási kérelmeket hivatalunk a 2009. június 26-án kelt - forráshiányról szóló - miniszteri közlemény értelmében nem fogadhatott be. A fenti támogatási rendelet azonban még hatályban van.

Egyéb támogatások

(gázolaj utáni jövedéki adó visszatérítés és a termelői csoportok támogatása – részletezése 2010. évben)

A mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedéki adó visszatérítés termelők általi igénybevételéhez hivatalunk folyamatosan ellenőrzi és igazolja a termelők által kitöltött és benyújtott igazolásokon a megmunkált földterületek nagyságát és a munkaműveletek elvégzését a vámhatóság általi visszatérítéshez a módosított 341/2007. (XII. 15.) Kormány rendelet alapján.

2010-ben közel 700 termelő nyújtotta be igényét összesen 432 millió Ft támogatásra. Foglalkozunk még májusban a szőlő és gyümölcsös ültetvényeken felhasznált gázolajhoz nyújtott csekély összegű (de minimis) támogatási kérelmek befogadásával, ellenőrzésével, záradékolásával, az MVH-hoz való eljuttatásával a 46/2008. (IV. 17.) FVM rendelet alapján.

Évente 12 ilyen jellegű kérelem érkezik be hivatalunkhoz.

Hivatalunk évente májusban beszámoltatja a **termelői csoportokat** előző évi tevékenységükről, a támogatások igénybevételéhez vállalt kötelezettségük teljesítéséről.

Megyénkben 8 szövetkezet termelői csoportként működik jelenleg is. Termékpályájuk, amit megszerveztek a növénytermesztés (gabonafélék, cukorrépa, szőlő, olajos növények) terén és az állattenyésztésben (vágóbaromfi, sertés). Céljuk a termelő tagok összefogásából, a piacokon való közös fellépésből eredő előnyök kihasználása és a támogatásokhoz való hozzájutás.

2010-ben a termelői csoportok jogosultak voltak EU-s támogatásra, összesen 102 MFt értékben jutottak hozzá, amit többnyire a napi működésre és forgóeszköz-finanszírozásra használtak fel. Bár voltak nehézségek, a termelői csoportok megyénkben teljesítették elismerési tervüket és működési programjukat.

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK

Hivatalunkhoz 2010. decemberéig 52 db községi, városi rendezési terv érkezett véleményezés céljából. A településrendezési-szerkezeti és szabályozási tervek véleményezését illetően a külterületi mezőgazdasági területek módosításait vizsgáltuk. Kifogást az egyeztetési dokumentációkkal szemben nem emeltünk. A szerkezeti-szabályozási tervek leginkább belterületi módosításokra vonatkoztak.

ERDŐGAZDÁLKODÁS

Erdőterületeink nagy része állami tulajdonú erdészeti részvénytársaságok kezelésében van.

Erdeink túlnyomó része fatermelési rendeltetésű, de jelentős területet tesznek ki a talajvédelmi-, vadgazdálkodási-, közjóléti- és természetvédelmi célú erdők is.

A fafajok összetételét alapvetően a megyére jellemző mészkő alapú-, illetve homokos talajok határozzák meg. A domináló fafajok a nagyobb erdőtömbökben a cser és a tölgy, a szórványerdőkben az akác és a nyár.

VADÁSZAT, VADGAZDÁLKODÁS

Megyénkben a második üzemtervi ciklus negyedik évében a 2010-11-es vadászévben 40 vadászatra jogosult gazdálkodott. A 40 vadgazdálkodási egység mindegyike társult vadászati jogú vadászterület, közülük 2 vadászterület természetvédelmi, egy vadászterület vadgazdálkodási-génmegőrzési indokkal különleges rendeltetésű vadászterület besorolást kapott.

A vadászati jogot 18 vadászterület esetében saját jogon gyakorolják, 22 vadászterület esetében, pedig haszonbérbeadás útján történő hasznosítás mellett döntöttek a földtulajdonosok.

A 2010. évben a megyében lakó vadászok közül 1.688 fő érvényesítette állami vadászjegyét, közülük mintegy 950 fő kötődik a megyében nyilvántartásba vett vadászatra jogosult szervezethez. A vadászati hatóság 2010. évben 1122 fő külföldi bérvadász részére adott ki vadászati engedélyt, amely alapján a megyénkben folytathattak vadászatot és 656 db trófeás nagyvadat ejtettek el.

Hivatalunk, mint első fokú vadászati hatóság, vadászati igazgatási területe 195.000 ha, amelyből vadgazdálkodási-vadászati tevékenység végzésére alkalmasnak minősíthető 179.000 ha (a vadászati igazgatási terület, és a megye közigazgatási területe nem fedi pontosan egymást, a vadászterületi határvonalak szakmai megfontolásból gyakran eltérnek a megye, illetve a települések közigazgatási határvonalától).

Komárom-Esztergom megye arculata sem földrajzilag, sem a növényborítottságát tekintve nem egységes. Földrajzi formátumként megtalálható itt a Kisalföld egy része, illetve dombvidék és középhegység jellegű területek váltakozása. Ennek következtében megyénk területét három irányból egy-egy nagyobb vadgazdálkodási körzet foglalja magába. Ezek a következők a V/1. Bakony-Vértes vadgazdálkodási körzet, az V/2. Dunazug nagyvadas vadgazdálkodási körzet, és a VI/3. Bakonyalja-komáromi körzet.

A változatos térszíni formák és növényborítottság lehetővé tette a hazánkban őshonos gímszarvas, őz, vaddisznó megtelepedését a dám és a muflon betelepítését. Ezen nagyvadaink szabadtéri egyedszáma: gímszarvas 3.886, dám 582, őz 7.754, muflon 859 és vaddisznó 3.636 db melyek hasznosítását a következő táblázat tartalmazza. (Az éves hasznosítás bejelentésének határideje március 20-a, ezért nem szerepel a táblázatban a 2010/2011-es vadászati év) **11. ábra**

Jelenlegi vadgazdálkodási felfogásunk szerint a nagyvadfajok értékmérő tulajdonságai közül a minőségi trófeafejlesztő képesség a legmeghatározóbb szempont a vadállomány értékelésénél. Nem árt hangsúlyozni, hogy a trófeaközpontú értékmérő szemlélet az ember – vadászok – által kívánatosnak tartott trófeafajta és/vagy tömegalakulás elérését határozza meg állománykezelési, tenyésztési célként.

Ezeket előrebocsátva megállapíthatjuk, hogy a megyénkben élő nagyvadfajok testtömeg és trófea értékmérők tekintetében – országos, tájegységi összehasonlításban – közepesnek minősíthetők. Előfordul valamennyi vadfaj esetén a

szabadterületi vadállományban is időnként egy-egy országosan figyelemreméltó értékmérővel rendelkező egyed, de alapjaiban nem ez a jellemző. **9. táblázat**

Megyénk vadászati és vadgazdálkodási lehetőségeinek kínálatára jelenleg a nagyvad vadászata a jellemző. Méltatlanul szorult háttérbe – lényegében az élőhelyi jellemzők romlására is visszavezethetően – az apróvaddal való gazdálkodás.

A hasznosítható apróvadfajok közül elsősorban a nyúl, fácán és a fogoly jöhet számításba a jövőben. A vadgazdálkodási üzemterv szintjére beállított fenntartható nagyvadlétszám mellett a fokozódó vadászati igényeket csak az apróvaddal való jobb gazdálkodás, azok vadászati célú, mesterséges tenyészetben történő előállítására és a szabad területre történő kihelyezése elégítheti ki.

A megye területén leesett 800-1300 mm közötti csapadék által okozott belvív, árvíz kedvezőtlenül hatott a mezei nyúl és fácán természetes szaporulatára. A vadászatra jogosultak az apróvad társasvadászatok tervezésénél nem csökkentették a vadászati napok számát, mert a ragadozók gyérítésének lehetőségét fent kívánják tartani. Azonban ahol az állománybecslési és vadászati adatok az állománycsökkenést alátámasztják, akkor a kizárólagosan természetes állományt hasznosító apróvadas vadászterületeken a hasznosítás korlátozásának elrendelése válhat szükségessé.

Kiemelt jelentőséggel bír továbbá megyénkben a vízivad vadászata is, hiszen fontos téli pihenőhelyet talál itt a vonuló, hazánkba érkező vízivad (a Duna Komárom megyei szakasza, Tatai Öreg-tó, Ferencmajori tavak, víztározók).

A Tatai Öreg-tó térsége, mint kiemelkedő jelentőségű vizes élőhely a nemzetközi vizek védelmét – és a vízivad vadászatának okszerű hasznosításának mértékét deklaráló Ramsari egyezmény hatálya alá tartozó védett területek között szerepel.

A természetvédelmi hatósággal közösen, 2005-ben kijelöltük azokat a megyében található, a vonuló vízivad szempontjából fontos pihenőhelyeket, amelyek területén és közvetlen környékén az ólomsörét nem használható.

Állategészségügyi és természetvédelmi szempontok alapján ezeken a helyeken a vadászok a vízivad vadászata során a jövőben csak acélsörétet használhatnak a vízivad elejtésére.

Jelenleg ugyanakkor megoldatlan a ragadozó apróvadfajok erőteljes visszaszorítása, ami a természetvédelmi hatósággal való célirányos együttműködéssel valósítható meg a jövőben.

HALGAZDÁLKODÁS

Megyénkben működő 54 vízkezelő horgászegyesület 533,7 ha vízterületen, míg a Megyei Horgászegyesületek Szövetsége összesen 2.127 hektáron gazdálkodik, amely az országosan horgászkezelésben lévő 28.655,6 hektár vízterület közel 9,3 %-a.

Néhány megyei horgászegyesület tótulajdonos, míg a többség hosszú távú haszonbérleti szerződés alapján használja a vízterületét, és gyakorolja ott a halászati jogot.

A horgászok száma az elmúlt években gyakorlatilag nem változott, mintegy 9.551 fő a szervezett horgászlétszám.

A halászati vízterületeken az összes halfogás az elmúlt évben 255.810 kg volt a leadott fogási naplók összesítése alapján. E mennyiség az elmúlt évhez képest kis mértékben csökkent.

Az egy főre jutó 26,8 kg-os kifogott halmennyiség, az országos fogási átlag közel másfélszerese.

A megyei horgász egyesületek halgazdálkodása, évek óta jó eredményeket mutat a telepítési és fogási adatokat figyelembe véve.

A haltelepítésre az egyesületek 13,4 %-kal több pénzt fordítottak, a telepítés mennyisége az elmúlt évhez viszonyítva 5,1 %-kal növekedett, a 11,2 %-os átlagos halár növekedés mellett. Az összes telepített halmennyiség 417 tonna volt, melynek beszerzése ára 171,638 M Ft-ot ért el.

A horgászkezelésben lévő vízterületek rendben tartására megyénkben 60 ezer munkaórát áldoztak a horgászegyesületek, ennek értéke mintegy 30 M Ft-ra tehető.

A telepített halak 82,7 %-át változatlanul a békés halak adják, és ezen belül továbbra is a ponty a legnagyobb tömegben telepített hal. Az elmúlt évekhez képest a telepített halfajok arányában lényeges változás nem tapasztalható.

A halgazdálkodási tevékenységek feladataihoz igényelhető támogatásokból, 12 horgászegyesület pályázata nyert vissza nem térítendő támogatást 6,7 M Ft értékben.

A nagyüzemi halászat 943,7 ha működő vízterületet kezelt megyénkben, melynek egy része magántulajdonban lévő tógazdaság.

Az összes lehalászott hal mennyisége az elmúlt tenyészidőszak végén bruttó 566.015 kg hal volt, amelyből 497.191 kg-ot a ponty tett ki.

Az összes szaporulat mennyisége (lehalászott hal mennyiségéből levonjuk a kihelyezett halmennyiséget) 400.330 kg.

A tavak egy része a rossz műszaki állapot miatt nem üzemelt az elmúlt esztendőben.

Ez a termelésből közel 34,1 ha vízterület kiesését eredményezte, míg tófelújítás 2,3 ha területen történt.

2010. évben eddig 102 **halvédelmi bírsággal** kapcsolatos feljelentés érkezett felügyelőségünkhöz, ami gyakorlatilag megegyezik a 2009. évi mennyiséggel.

FALUGAZDÁSZ HÁLÓZAT

Megyénkben ez évben 14 fő falugazdász tevékenykedett, munkájukat 4 területközpont koordinálta, így látták el a megye 76 települését.

A területközpontok (Tatabánya, Esztergom, Kisbér, Komárom) 2-5 falugazdász munkáját irányítják. A területközpont vezetők a körzetirányítás mellett 5-9 település falugazdász munkáit is ellátják. A megyei falugazdász hálózat munkáját a vezető falugazdász irányítja.

A falugazdászok a településeken meghatározott időpontokban fogadóórákat tartanak, általában az Önkormányzatok által rendelkezésre bocsátott helyiségekben. A falugazdászok az önkormányzatokkal, a gazdálkodókkal aktív és hatékony jó viszonyt alakítottak ki.

A falugazdászok éves ügyfélforgalma változó. Egyes időszakokban (pl. őstermelői igazolványok év eleji megújítása, egységes kérelmek beadási időszaka, adategyeztetési munkák) rendkívülien megnő az ügyfél- és ügyiratforgalom, ezeknek a kampány jellegű munkáknak a megszervezése időnként nehézségeket okoz.

A falugazdász legfontosabb feladata a segítségnyújtás a gazdálkodás problémáinak megoldásához, ezen belül kiemelten:

- a kormányzati szándék és az ágazati döntések gyors és szakszerű eljuttatása a gazdálkodók legszélesebb köréhez, különösen fejlesztési, természeti, tenyésztési állami támogatások, azokkal kapcsolatos pályázati rendszerek megismertetése,
- családi gazdaságok működésével kapcsolatos valamennyi feladat ellátása,
- mezőgazdasági őstermelői igazolványok kiállítása és érvényesítése,
- a területi sajátosságoknak megfelelő képzés, továbbképzés megszervezésében való közreműködés,
- részvétel a vízgazdálkodási és környezetvédelmi feladatok ellátásában,
- kapcsolat a térségfejlesztési menedzserekkel,
- a termésbecslések és állapotminősítési feladatok elkészítése, az elemi károk felmérése és az ezekhez kapcsolódó adminisztráció,
- a szakigazgatási, irányítási, tájékoztatási, támogatási ellenőrzési feladatok végrehajtásában való részvétel,
- az MVH által delegált feladatok (egységes kérelmek, elektronikus kérelemkitöltési munkák, elektronikus adatszolgáltatási munkák, ellenőrzések) teljes körű elvégzése,
- a gázolaj jövedéki adó visszatérítése és elszámolása,
- együttműködés az önkormányzatokkal,
- írásos vagy szóbeli tájékoztatás a területén szerzett tapasztalatokról.

Összegezve megállapíthatjuk, hogy a falugazdászok ügyfélforgalma egy főre vetítve az előző évhez képest emelkedett, ez főleg az MVH-val kötött megállapodásban lévő többletfeladatokkal magyarázható. Az idei esztendőben az egységes kérelmek elektronikus beadása okozta a legnagyobb munkacsúcsot, de az ellenőrzésekben való egyre nagyobb mérvű részvétel is jelentős többletfeladattal jár. Az év során további nehézségeket okozott, hogy 6 fő falugazdász vonult nyugdíjba, illetve megkezdte felmentési idejének letöltését és álláshelyeiket a közigazgatásban elrendelt létszámstop miatt csak részben sikerült betölteni START-kártyás fiatal agrárszakemberekkel.

A fentiekén kívül is gyakran jelentkeznek ad-hoc feladatok, amelyek egyes időszakokban túlmunkákat idéznek elő.

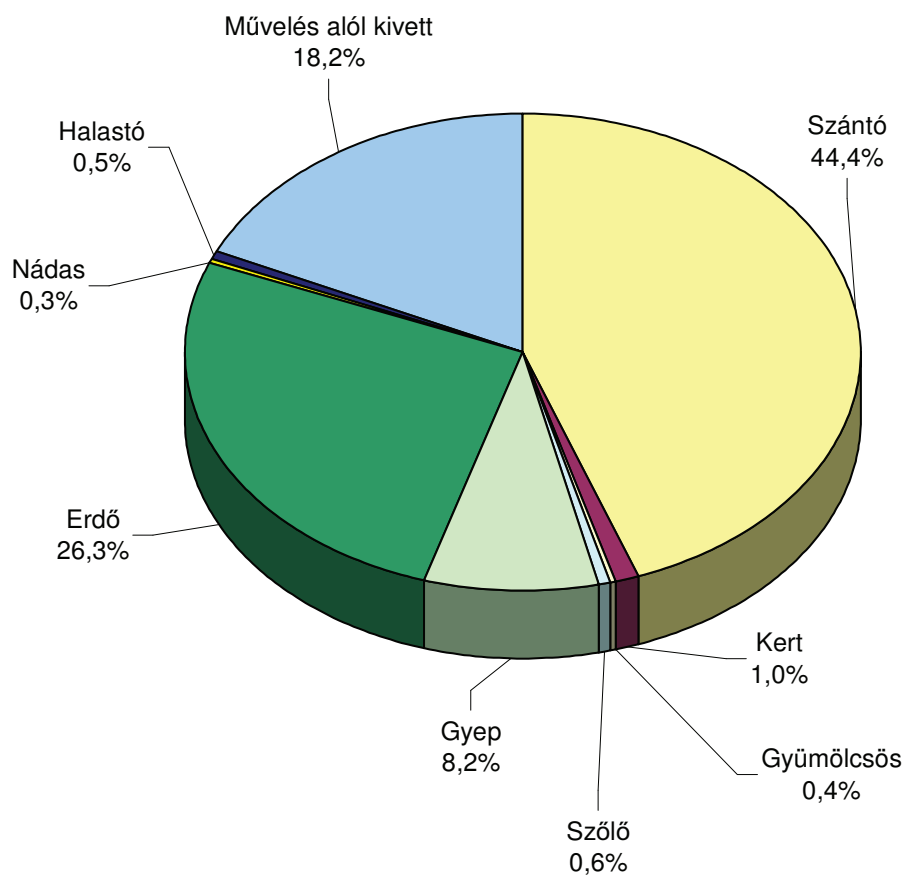
ÁBRÁK TÁBLÁZATOK

MELLÉKLETEK

A TERMŐTERÜLET ALAKULÁSA KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN
MŰVELÉSI ÁGAK SZERINT
 (2010. május 31-ig)

Művelési ág	Terület (ha)
Szántó	103.500
Kert	2.400
Gyümölcsös	900
Szőlő	1.500
Gyep (rét, legelő)	19.200
Mezőgazdasági terület	127.500
Erdő	61.300
Nádas	600
Halastó	1.200
Termőterület	190.600
Művelés alól kivett terület	42.300
Összes terület	232.900

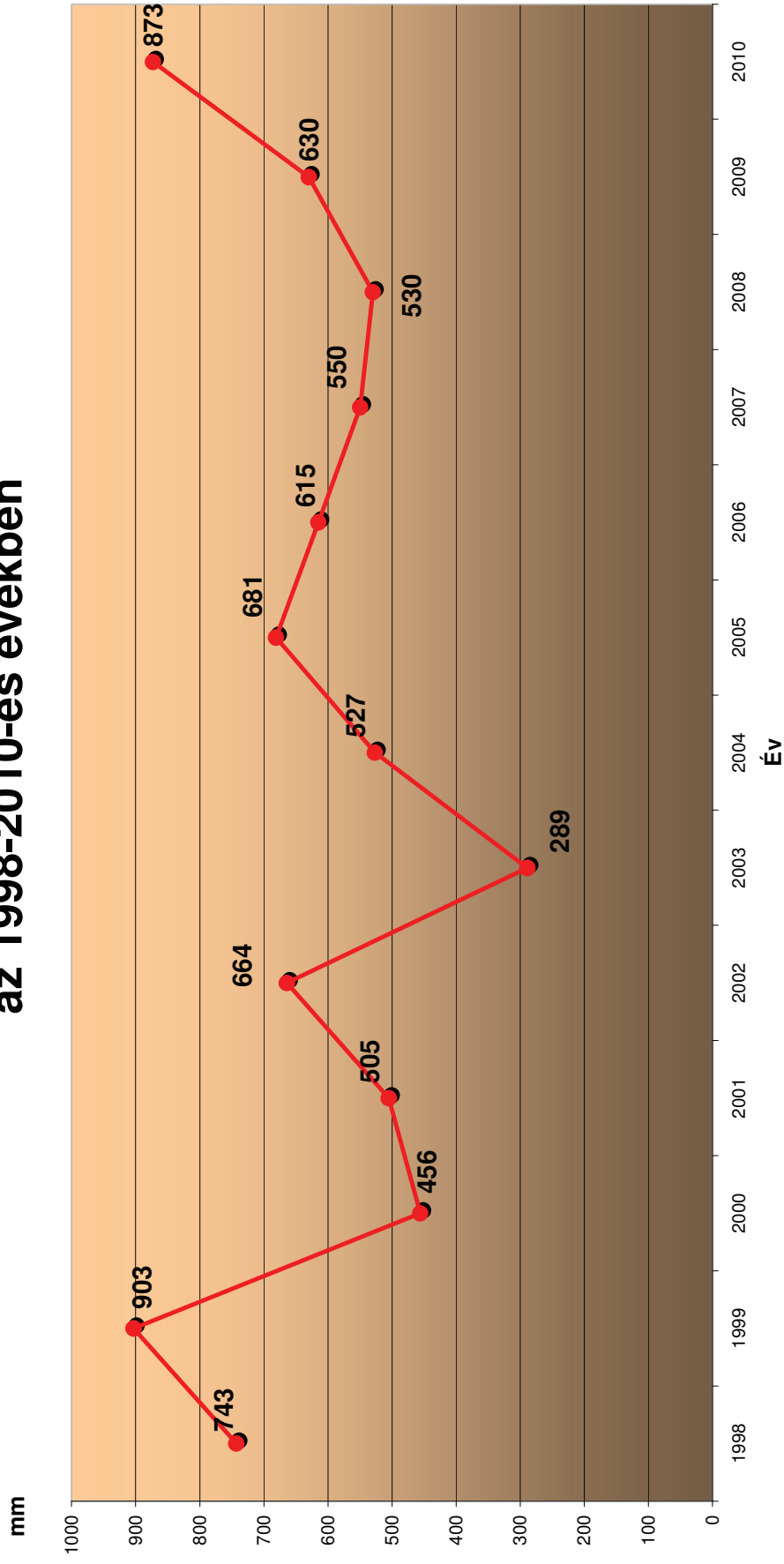
**A termőterület alakulása Komárom-Esztergom megyében
művelési ágak szerint
(2010)**

AZ ÉVES CSAPADÉKMENNYISÉG ALAKULÁSA
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN
az 1998 – 2010-es években
(a tatai meteorológiai mérőállomás adatai alapján)

Év	Csapadékmennyiség (mm)
1998	743
1999	903
2000	456
2001	505
2002	664
2003	289
2004	527
2005	681
2006	615
2007	550
2008	530
2009	630
2010	873

Az éves csapadékmennyiség alakulása Komárom-Eszergom megyében az 1998-2010-es években

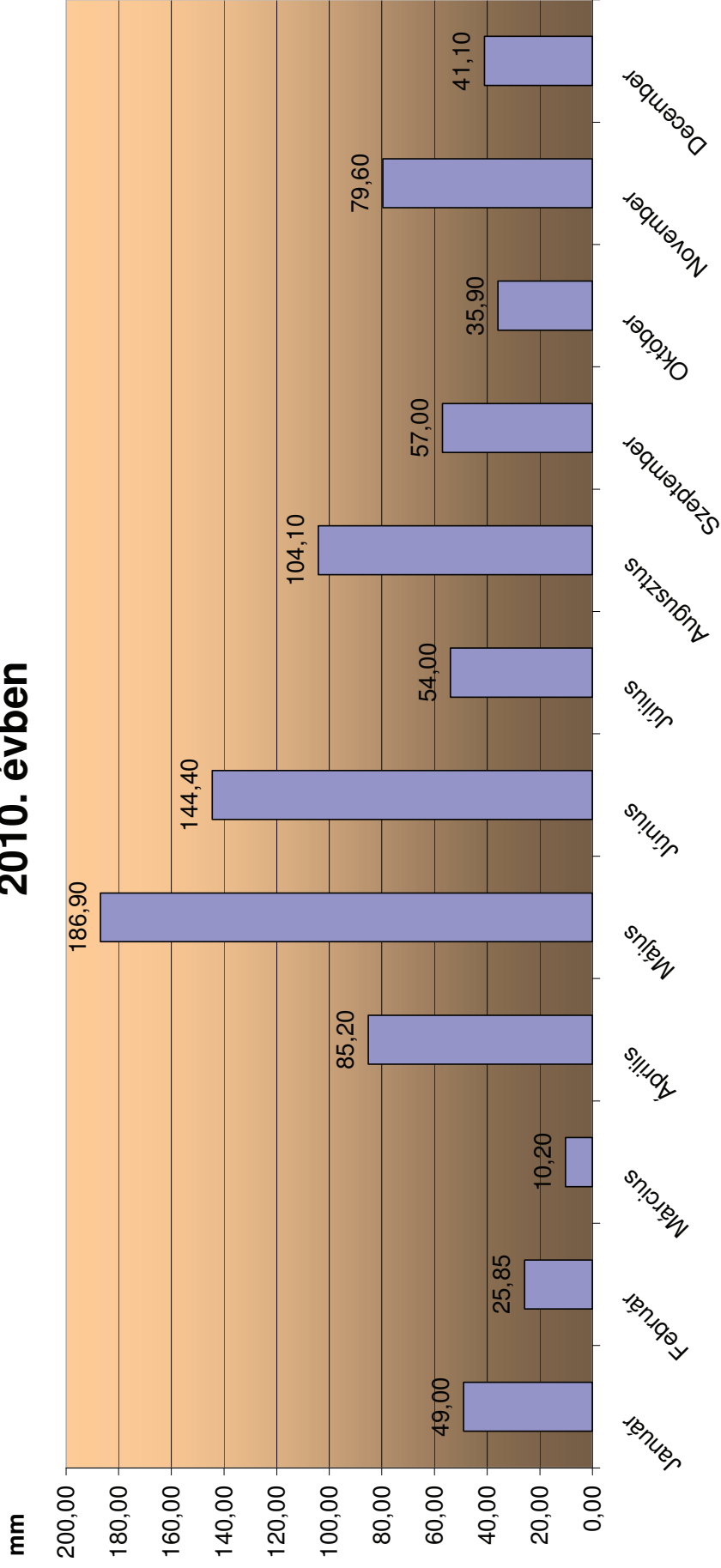

HAVI CSAPADÉKMENNYISÉG ALAKULÁSA KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN
2010-ben

(a tatai meteorológiai mérőállomás adatai alapján)

Csapadék havi összesítésben	Csapadék mm	Sokéves (átlag) csapadék mm	Eltérés a sokéves átlagtól (2010)	
			mm	%
Január	49	36,94	12,06	1132,65
Február	25,85	24,49	1,36	105,55
Március	10,2	34,43	-24,23	29,63
Április	85,2	46,12	39,08	184,74
Május	186,9	65,96	120,95	283,40
Június	144,4	67,32	77,08	214
Július	54	77,75	-55,35	69
Augusztus	104,1	58,65	42,95	178
Szeptember	57	56,53	-2,63	100
Október	35,9	40,34	4,44	89
November	79,6	61,52	18,08	129
December	41,1	42,13	1,03	98
Összesen:	873,25	612,17	261,08	142,65

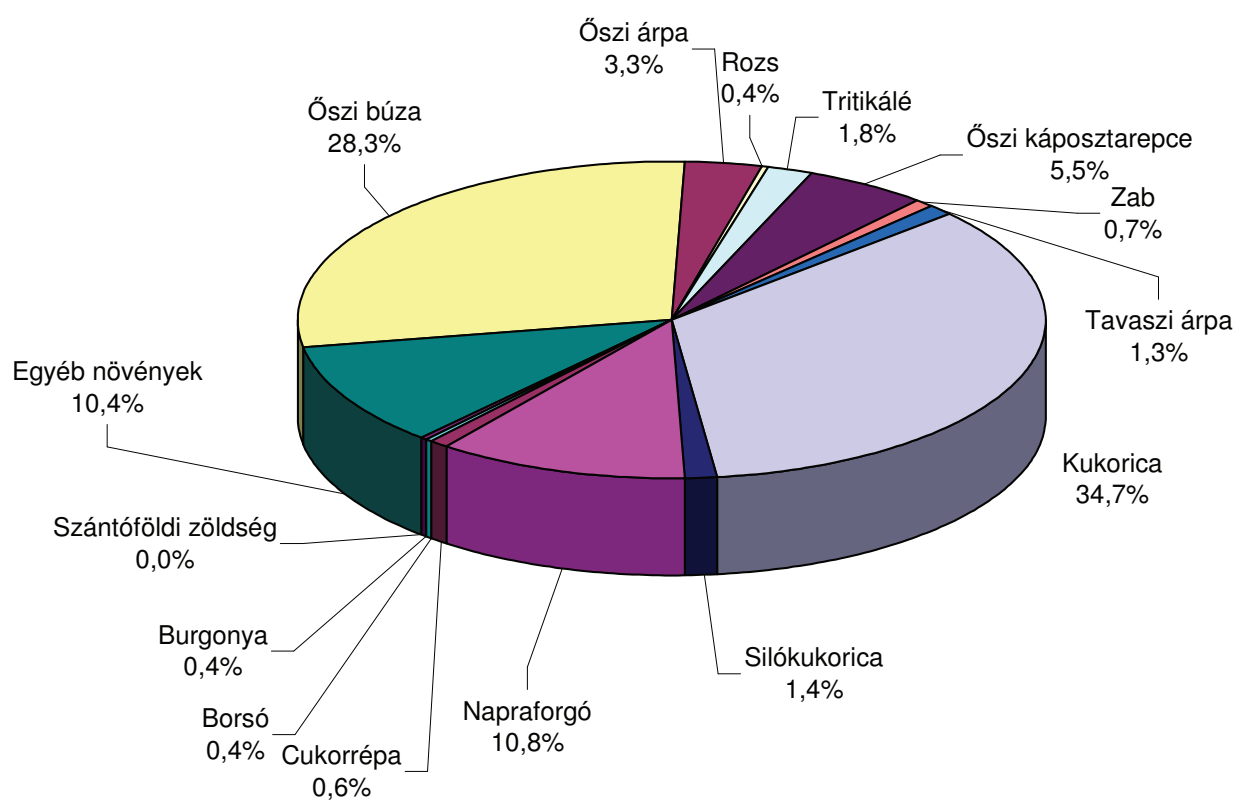
Havi csapadékmennyiség alakulása Komárom-Esztergom megyében 2010. évben

SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYEK VETÉSTERÜLETE
Komárom-Esztergom megyében
2010. évben

Növény	Terület (ha)
Őszi búza	27.433
Őszi árpa	3.203
Rozs	397
Tritikálé	1.725
Őszi kalászosok	32.758
Őszi káposztarepce	5.312
Őszi vetések	38.070
Zab	682
Tavaszi árpa	1.262
Kukorica	33.630
Silókukorica	1.405
Napraforgó	10.496
Cukorrépa	595
Borsó	385
Burgonya	364
Szántóföldi zöldség	9
Egyéb növények	10.136
Tavaszi vetések	58.964
Lucerna	3.468
Vetetlen terület	2.998
Összesen	103.500

A szántóföldi növények vetésterületének megoszlása Komárom-Esztergom megyében 2010-ben

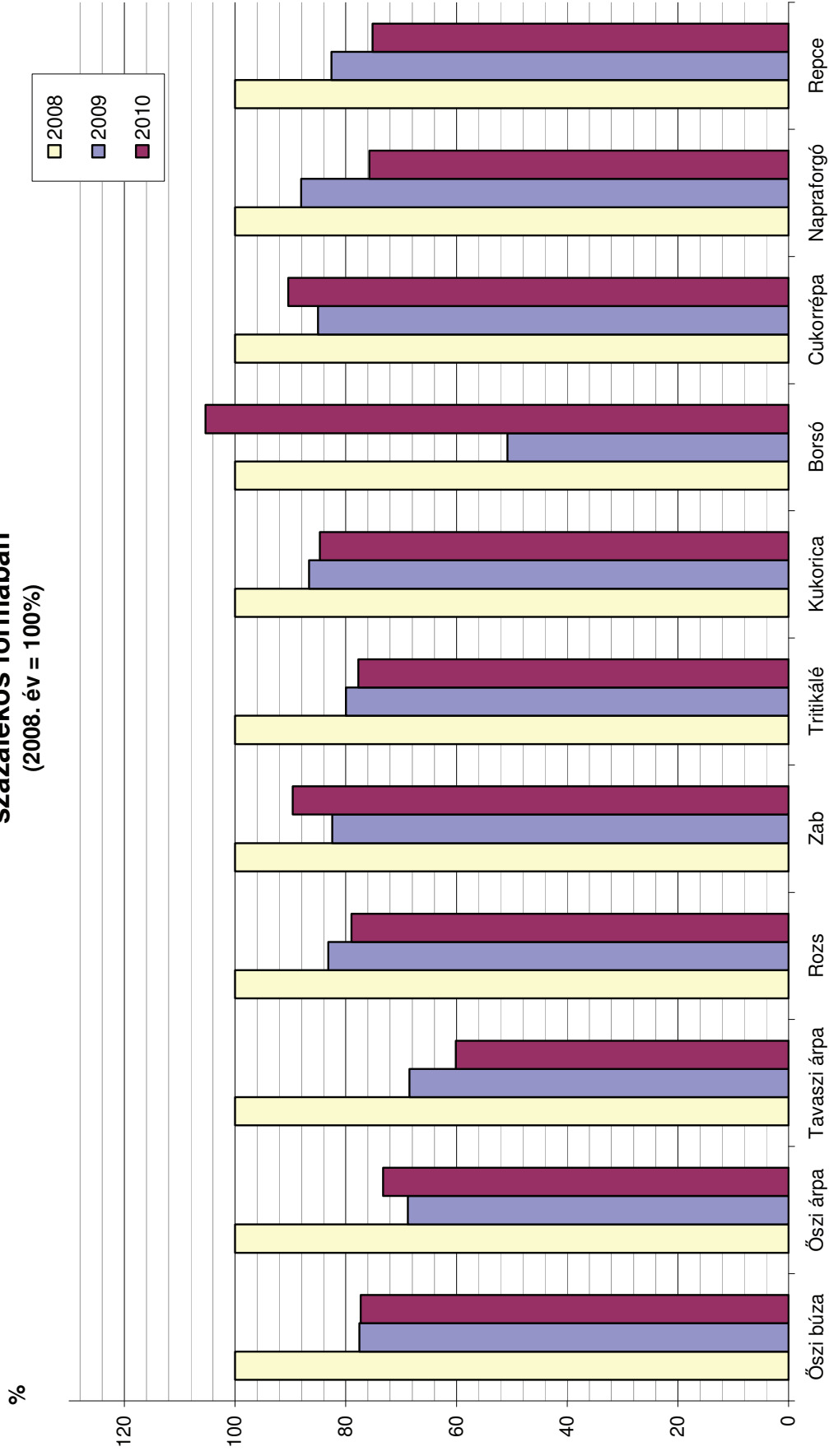
**NYÁRI BETAKARÍTÁSÚ NÖVÉNYEK TERMÉSEREDMÉNYEI
2010. évben**

Növény	Vetés- terület (ha)	Betakarít-tott terület (ha)	Termés- átlag (kg/ha)	Összes termés (tonna)
Őszi búza	27.433	27.308	3.896	106.392
Őszi árpa	3.203	3.203	3.555	11.386
Tavaszi árpa	1.262	1.203	2.466	2.967
Rozs	397	397	2.834	1.125
Tritikálé	1.725	1.725	3.034	5.234
Zab	682	593	2.636	1.564
Őszi káposztarepce	5.312	5.312	2.032	10.793
Magborsó	383	366	2.364	865

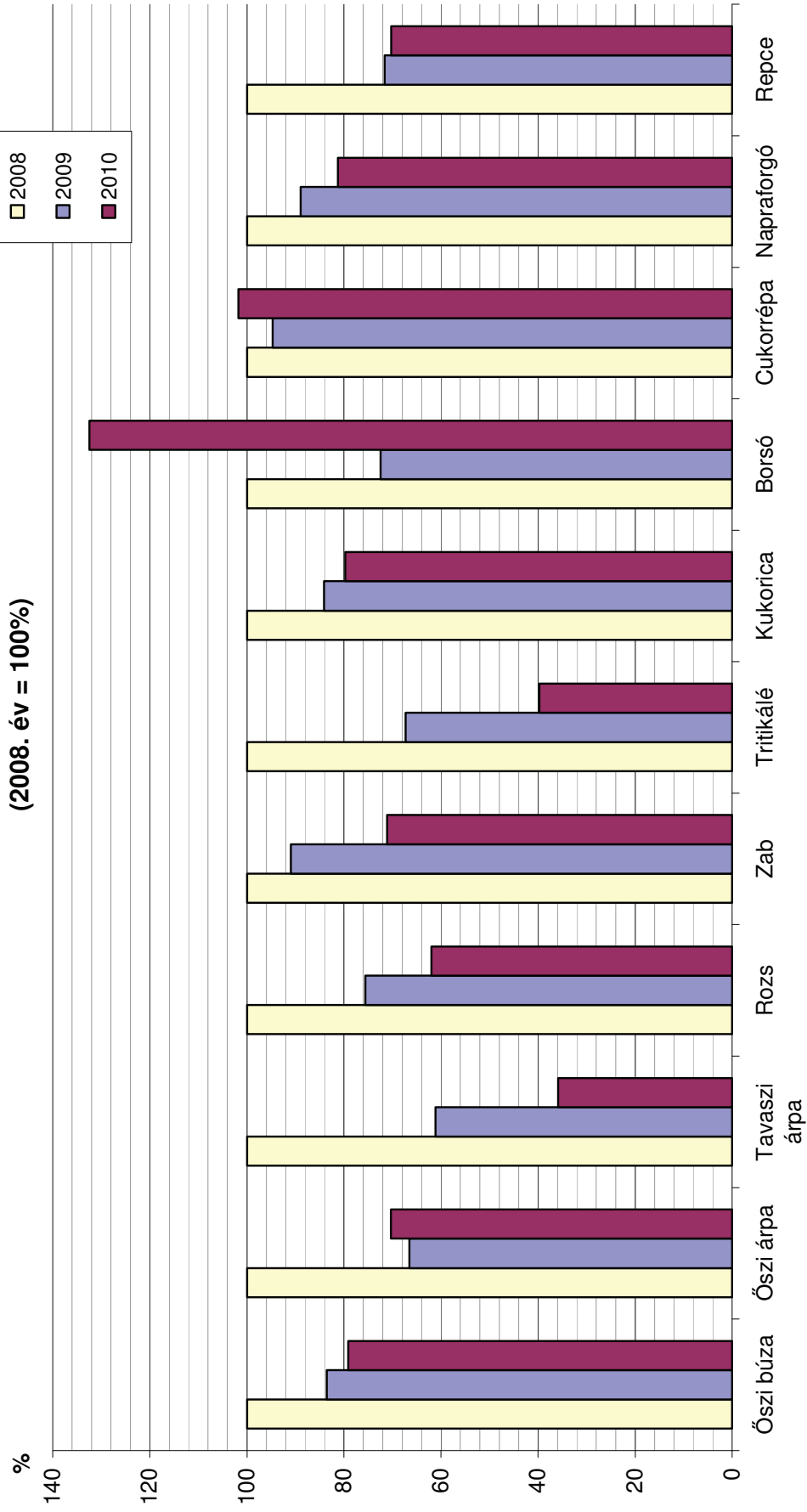
**A FŐBB SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYEK HOZAMAI
Komárom-Esztergom megyében
a 2008., 2009. és 2010. években**

Növény	2008. év		2009. év		2010. év	
	Termés- átlag kg/ha	Termés- mennyiség tonna	Termés- átlag kg/ha	Termés- mennyiség tonna	Termés- átlag kg/ha	Termés- mennyiség tonna
Őszi búza	5.039	145.874	3.907	121.902	3.896	115.388
Őszi árpa	4.853	15.204	3.338	10.111	3.555	10.690
Tavaszi árpa	4.102	8.672	2.811	5.302	2.466	3.112
Rozs	3.589	2.067	2.986	1.562	2.834	1.281
Zab	2.942	2.198	2.426	1.999	2.636	1.563
Tritikálé	3.905	9.200	3.122	6.191	3.034	3.659
Kukorica	8.307	293.702	7.196	247.017	7.034	234.162
Borsó	2.244	653	1.140	473	2.364	865
Cukorrépa	63.152	33.407	53.702	31.631	57.104	33.977
Napraforgó	2.863	27.926	2.522	24.832	2.169	22.696
Őszi káposzta- repce	2.703	14.512	2.233	10.390	2.032	10.195

**A főbb szántóföldi növények termésátlagának alakulása
Komárom-Esztergom megyében a 2008., 2009., 2010. években
százalékos formában
(2008. év = 100%)**

**A főbb szántóföldi növények termésátlagának alakulása
Komárom-Esztergom megyében a 2008., 2009., 2010. években
százalékos formában
(2008. év = 100%)**

ŐSZI MUNKÁK ÁLLÁSA KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN
2010. évben

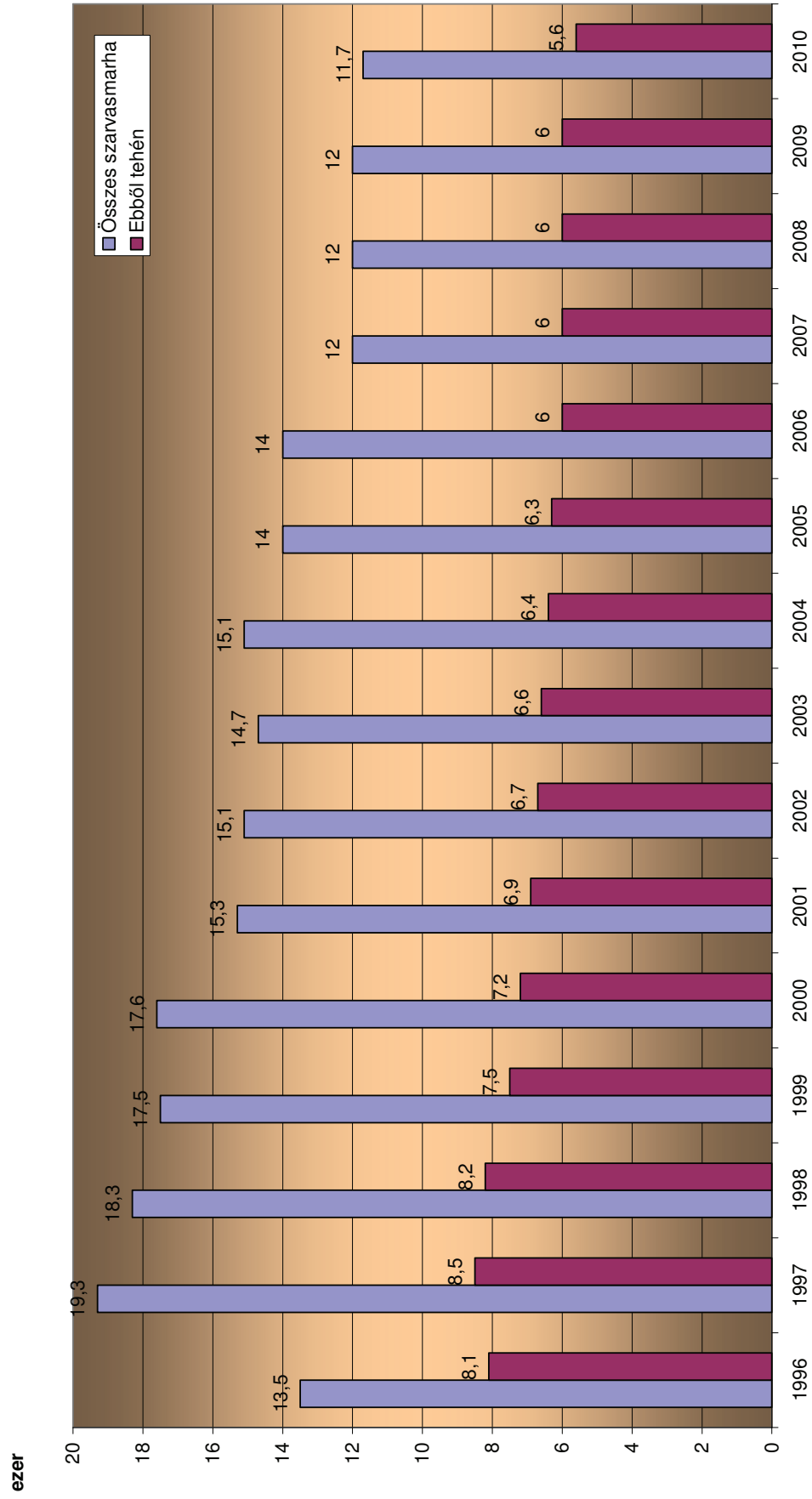
Talajelőkészítés		
	Tervezett (ha)	Tény (ha)
Őszi vetések alá	40.494	39.565
Mélyszántás tavasziak alá	48.821	42.762
Vetés		
Őszi búza	29.667	29.667
Őszi árpa	3.119	3.093
Rozs	524	482
Tritikálé	1.561	1.306
Őszi kalászosok összesen	34.871	34.548
Őszi káposztarepce	5.623	5.017

AZ ÁLLATÁLLOMÁNY ALAKULÁSA KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYÉBEN 1996 – 2010 KÖZÖTT

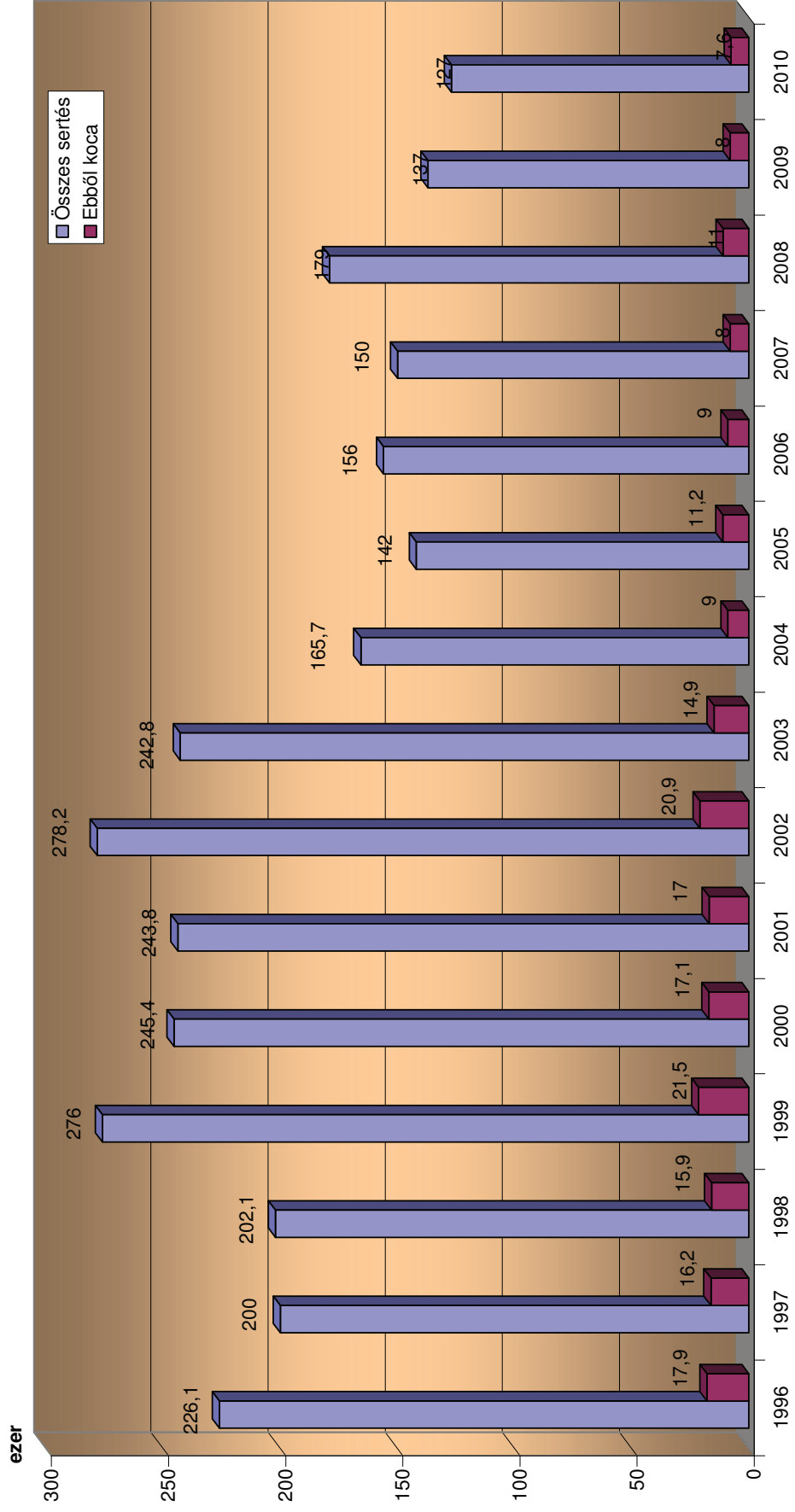
Me.: ezer db

Állatfaj	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Összes szarvasmarha	13,5	19,3	18,3	17,5	17,6	15,3	15,1	14,7	15,1	14,0	14	12	12	12	11,7
Ebből tehén	8,1	8,5	8,2	7,5	7,2	6,9	6,7	6,6	6,4	6,3	6	6	6	6	5,6
Összes sertés	226,1	200,0	202,1	276,0	245,4	243,8	278,2	242,8	165,7	142,0	156	150	179	137	127
Ebből koca	17,9	16,2	15,9	21,5	17,1	17,0	20,9	14,9	9,0	11,2	9	8	11	8	7,6
Összes juh	9,6	10,9	20,7	19,7	33,6	29,2	26,2	21,7	20,5	18,6	18	17	21	16	14
Ebből anya	8,2	5,7	16,1	15,6	28,5	23,4	22,0	16,5	15,2	14,1	15	12	16	12	12
Tyúkfélék	3975,0	3886,0	4840,0	4898,0	4732,4	4479,6	4759,4	4390,6	3879,5	4058,3	3919	3262	3415	3667	3661

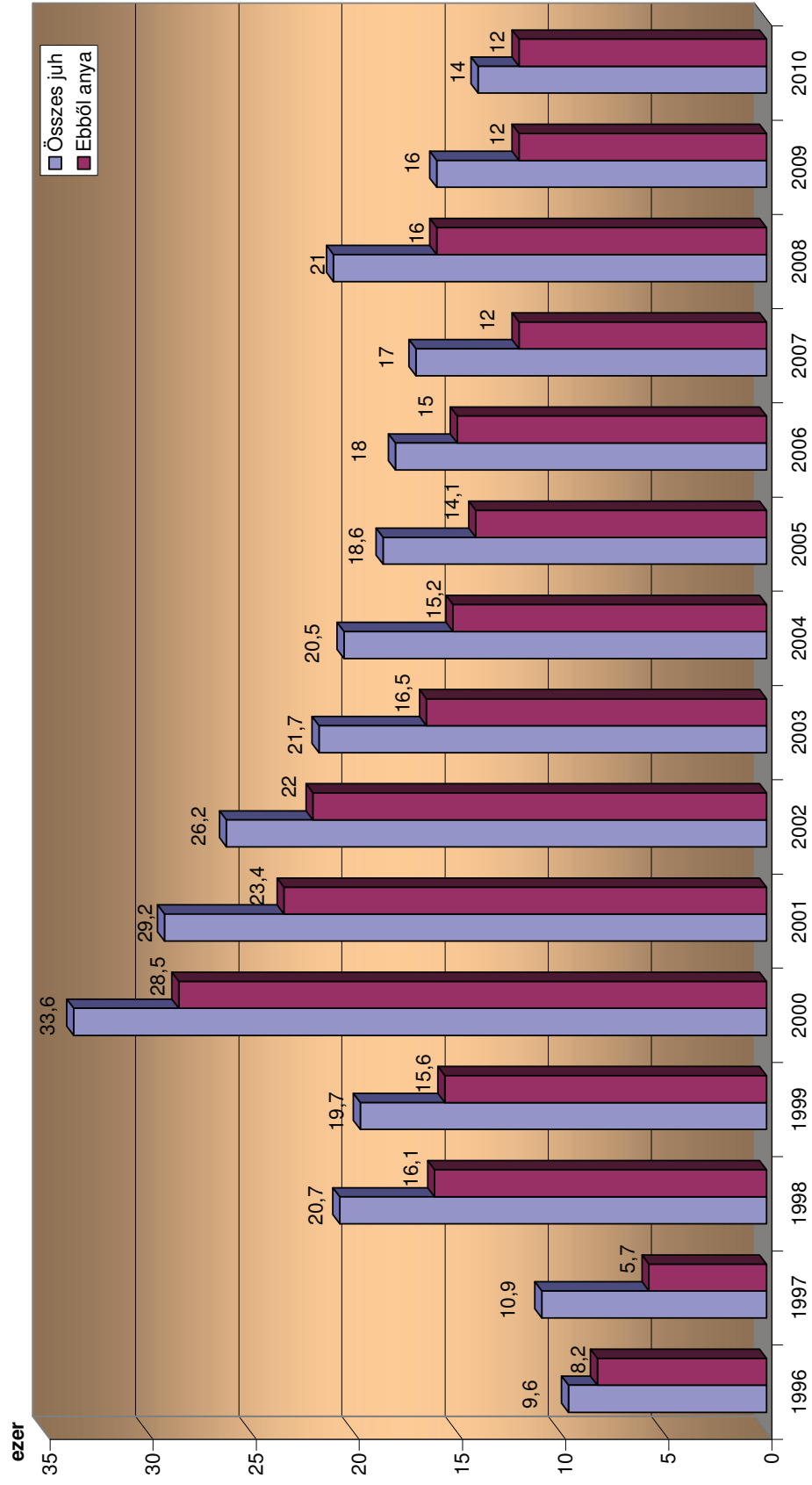
A szarvasmarha-állomány alakulása Komárom-Esztergom megyében 1996 - 2010 között

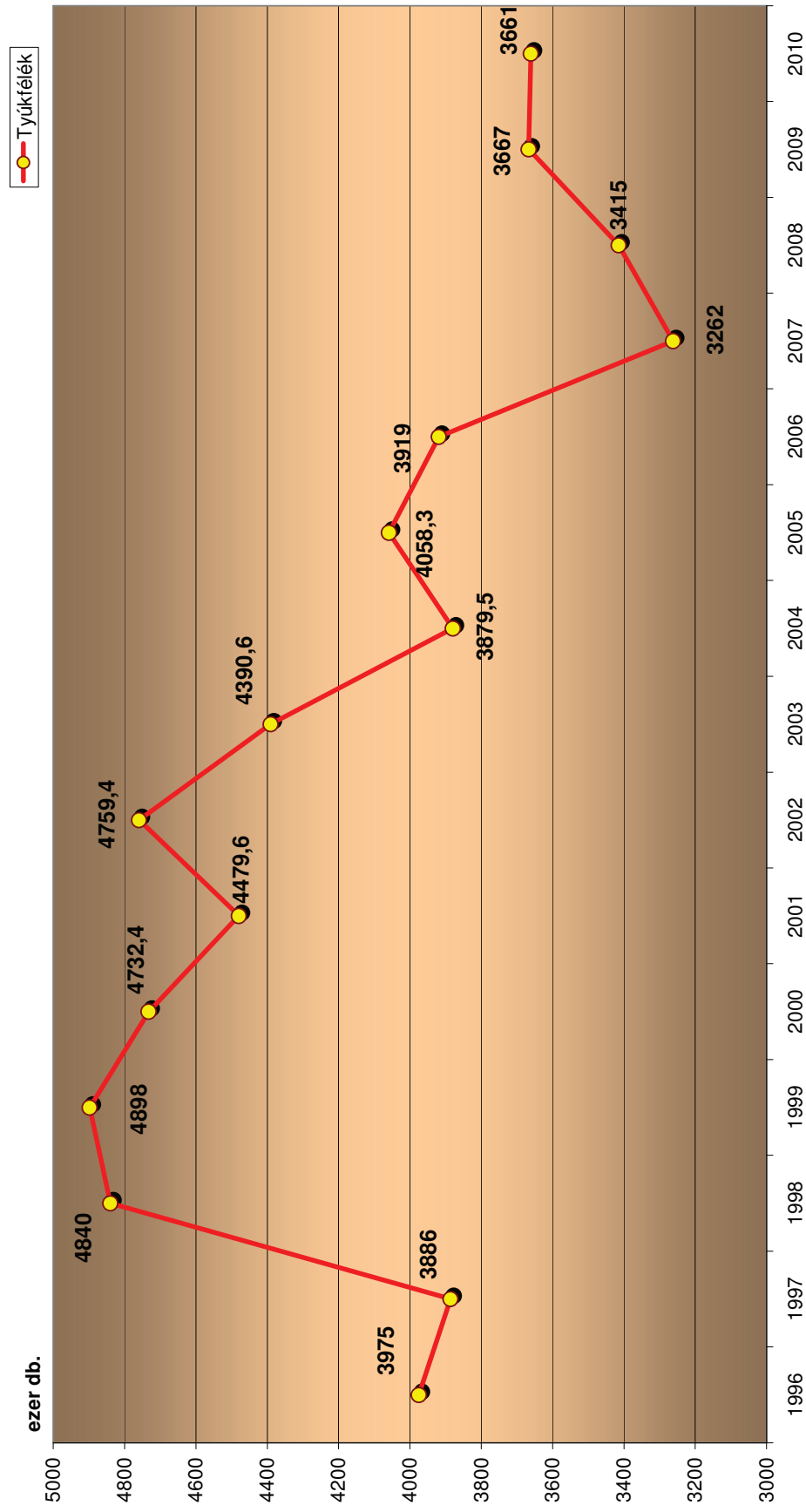
A sertésállomány alakulása Komárom-Esztergom megyében 1996 - 2010 között

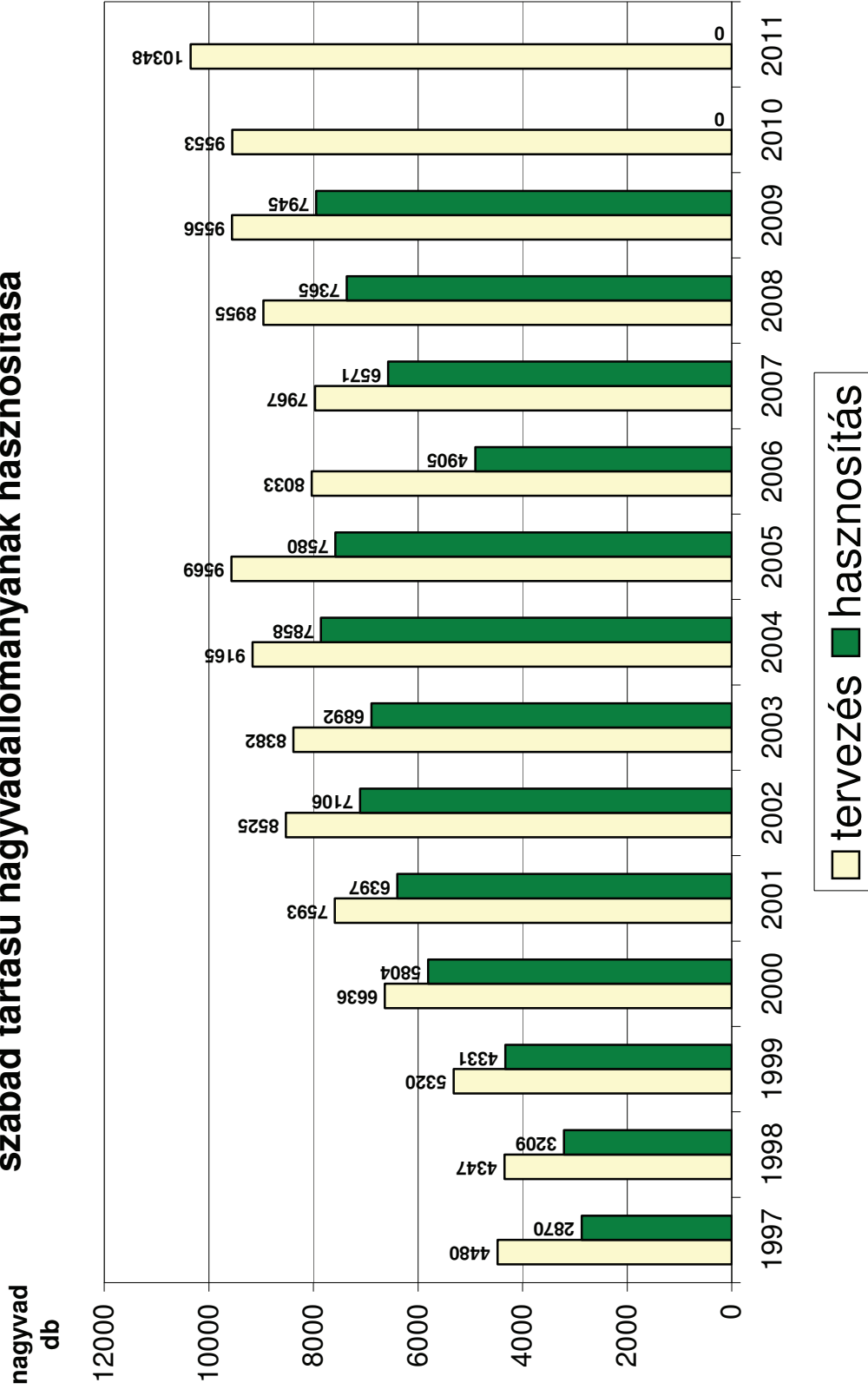
A juhállomány alakulása Komárom-Esztergom megyében 1996 - 2010 között

**A tyúkfélék állományának alakulása Komárom-Esztergom megyében
1996 - 2010 között (ezer db.)**

Komárom-Esztergom Megye szabad tartású nagyvadállományának hasznosítása

2010.03.01 – 2011.02.28 között elejtett, és bírálatra bemutatott trófeákról

Vadfaj		Összes	Arany	Ezüst	Bronz
Gímszarvas	Bérvadász	185	3	15	42
	Hazai	327	4	15	38
	Összesen	512	7	30	80
Dámszarvas	Bérvadász	33	5	4	8
	Hazai	47	3	7	7
	Összesen	80	8	11	15
Őz	Bérvadász	277	3	8	20
	Hazai	523	2	5	24
	Összesen	800	5	13	44
Muflon	Bérvadász	47	6	6	7
	Hazai	40	2	6	11
	Összesen	87	8	12	18
Vaddisznó	Bérvadász	114	4	7	13
	Hazai	79	1	3	17
	Összesen	193	5	10	30
Mindösszesen		1672	33	76	187

Komárom-Esztergom Megye Mezőgazdasági termelői által elnyert EU-s pályázati források és nemzeti agrár-támogatások

Tisztelt Közgyűlés!

A mezőgazdasági termelők által igénybe vehető EU-s támogatások első ütemét az ún. előcsatlakozási források igénybevétele jelentette. Ezen forrásokat a SAPARD Irodák kezelték, ítélték oda, amelyek a régió központokban kerültek létrehozásra.

Komárom-Esztergom megyének ebben az időszakban 72 pályázata lett elfogadva és támogatva.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozással, illetve arra felkészülve megalakult a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, melynek fő gerincét az átalakuló SAPARD Irodák jelentették, akikből lettek az ún. Régiós jogkörű kirendeltségek, majd létrejött valamennyi megyében a Megyei jogkörrel rendelkező kirendeltség. A Kirendeltségek feladata a csatlakozás után a kifizető ügynökségi teendők ellátása lett.

Komárom-Esztergom Megyében a kirendeltség létrejöttétől napjainkig a Vértanúk tere 1. szám alatt működik, 20 fő dolgozóval, ami létszámát tekintve az országban a legkisebb.

- 10 fő kérelemkezelő
- 6 fő helyszíni ellenőr
- 4 fő egyéb (kirendeltség-vezető, jogi szakreferens, informatikus, ügyviteli referens)

A kirendeltség feladatát jelenti:

- 5364 támogatást igénylő ügyfél
 - kérelmének, pályázatának kezelése,
 - az előírt ellenőrzések lefolytatása,
 - a kifizetési határozatok kiküldése.

Európai Unió források, Nemzeti támogatások

A beruházási pályázatokkal és kifizetési kérelmekkel kapcsolatos feladatok megoldása történhet:

- *Központilag:* speciális, kevés ügyfelet érintő jogcímek, mint pl.: elkülönített cukortámogatások, borászattal kapcsolatos pályázatok.
- *Régiós szinten:* A beruházási pályázatok közül kiemelten az építési tevékenységgel megvalósítható beruházásoknál.
- *Megyei szinten:* Az összes egyéb jogcím, illetve az előzőekből részfeladatok, vagy leosztott feladatok.

Beruházási pályázatok, támogatások

A beruházási jellegű EMVA jogcímek 2007-ben indultak. A mellékletekben becsatolt 1. számú táblázatból láthatóak az egyes beruházási jogcímek igényelt, illetve jóváhagyott keretösszegei.

Állattenyésztési pályázatok

123 megyei mezőgazdasági vállalkozás, termelő nyújtott be összesen **22,8 milliárd** forintra pályázatot, amelyből **9,5 milliárd került jóváhagyásra**. A jogcím az I. ütemben a trágyakezeléssel indult, majd bővült a technológiával. A technológia mind a gépi, mind pedig az építészeti átfogta. A trágyakezelésre, elhelyezésre történő pályázati lehetőség mind a három ütemnél fennmaradt.

A támogatás intenzitása 40-60% közötti, ami azt jelenti, hogy a jóváhagyott **9,5 milliárd forintos** támogatás felhasználásával mintegy **20 milliárd forint** értékű állattartási fejlesztést, vagy rekonstrukciót lehetett, illetve lehet megvalósítani. Ezek természetesen a megítélt pályázati összegek, amelyeknek a felhasználása még lényegesen hátrébb tart.

Élelmiszeripari fejlesztések

A jogcím két ütemére a megyéből **15-en** pályáztak. Az igényelt **1,6 milliárd forint**os támogatási összegből **0,6 milliárd került jóváhagyásra**.

Gépbeszerzések

Egyik legsikeresebb jogcím volt, a 2007-ben indult, majd 2009-ben újraindított ún. „Önálló, építéssel nem járó gépek, berendezések” támogatásának pályázata.

Megyénkben az **I. ütemben 126 pályázat** került benyújtásra, majd **2009-ben 145 pályázat** benyújtása történt meg. **A jóváhagyott** támogatás meghaladta a **2,3 milliárd forintot**, ami az átlagosan 26,1%-os támogatási intenzitást feltételezve **9 milliárd forint** feletti gépi, technológiai beruházást jelentett.

A megye mezőgazdasági szerkezetéből eredően az időközben megnyílt

Erdészeti gép nem egészen 2%-kal,

Kertészeti gép alig 4%-kal

részesült az összes gépberuházáson belül.

Szárítók támogatása

Szárító üzemek korszerűsítése **25** vállalkozás adott be pályázatot, ahol az **igényelt** közel **1,1 milliárd forint**os támogatásból **1,0 milliárd forint** került jóváhagyásra.

Ez a beruházási jogcím volt az, amelynél az igényelt támogatási összeg csaknem teljes egészében elfogadásra került.

Egyéb beruházási jogcímek

Az egyéb jogcímeknél közel 0,4 milliárd forint az **öntözés, melioráció**, és 0,1 milliárd forint a **mezőgazdasági utak felújítási** támogatása.

Később indultak az ún. **EMVA III. tengelyes** beruházások, amelyek a mikro vállalkozások támogatását, turisztikát, vidéki örökség megőrzését foglalja magában. Ezen támogatások együttes összege a megyében nem éri el a 0,7 millirád forintot.

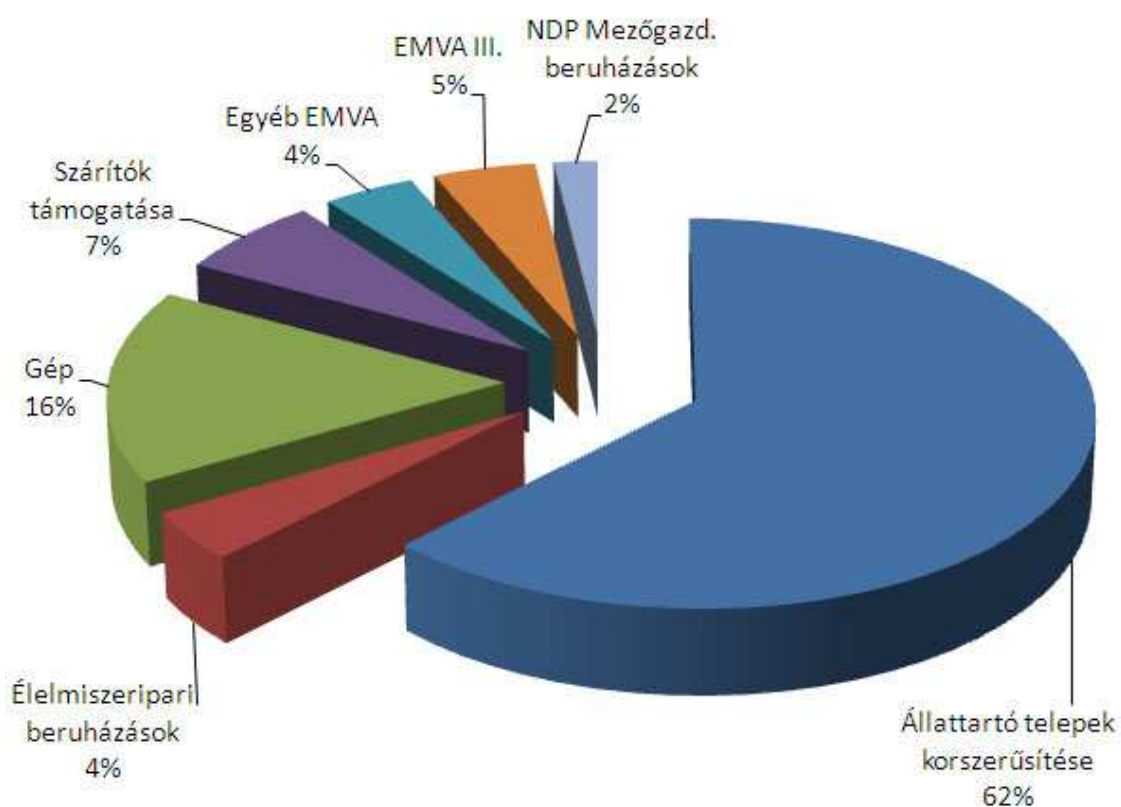
A **kertészeti gépek** támogatási összege **0,12 milliárd forint**.

A **Nemzeti Diverzifikációs Program** mezőgazdasági gépberuházási jogcím az elmúlt év végén került elbírálásra, ahol a megyei támogatási összeg 0,3 milliárd forint, a megpályázottnak nem egészen 17%-a.

Az EMVA beruházási pályázatoknál Komárom-Esztergom Megyében közel 15,3 milliárd forint támogatási összeg került jóváhagyásra eddig összesen.

A jogcímek belső szerkezetét az 1. számú ábra mutatja.

Jóváhagyott EMVA támogatások megoszlása (%)

Vidékfejlesztéssel kapcsolatos EMVA kifizetések, pályázatok

Ezen jogcímek közé tartoznak a III. tengelyből a

- Falufejlesztés,
- Integrált Községi Szolgáltató Terek (IKSZT)
- Készségfejlesztés
- Tanyabusz.

A megyei jóváhagyott támogatási összeg **1,45 milliárd forint**, amelynek több mint **85%-a** a **falufejlesztésre** és az **IKSZT**-re került odaítélésre.

A IV. tengely intézkedései közül

- a **HACS**-oknak **0,85 milliárd forint**,
- a **LEADER** közösségi célokra **0,25 milliárd forint**

támogatási összeg került jóváhagyásra.

A HACS-októl a megyében a

- Bakonyalja Kisalföld Kapuja,
- Duna-Pilis-Gerecse,
- Vértes-Gerecse

működik.

A HVI-k támogatása 2010-ben megszűnt.

Nem beruházási jellegű évente pályázható EU-s kifizetések és nemzeti támogatások

Az ezen jogcímkörbe tartozó kifizetéseket tételesen a 2. számú melléklet mutatja.

Komárom-Esztergom Megye mezőgazdasági termelői **évente közel 8 milliárd forint** támogatást nyernek el. Az összeg viszonylag stabil, a területalapú támogatások évi növekedésén felül a változás nem éri el az évi 0,15 milliárd forintot.

Kiemelkednek a **területalapú támogatások**, amelyek összege meghaladja az **5,9 milliárd forintot**, azaz az éves kifizetés 76,6%-át. Területalapú támogatást a megyében **2556 gazdálkodó** igényelt **115 236 ha** területre.

Az **agrár-környezetgazdálkodási** jogcím 2010-ben változott, a programban résztvevők köre az I. ciklus **297 fő**jéről 100 fő alá csökkent (94 fő).

Jelentősebb összeg került kifizetésre a **fiatal gazda** jogcímre, bár meg kell jegyezni, hogy a kifizetett **0,35 milliárd forint** az ezen jogcím eddigi összes kifizetése.

Meghatározó még a **0,325 milliárd forintos állatjóléti támogatás** összege, amely a **baromfi- és sertéságazatra** kerül kifizetésre.

A megyében kifizetett **nemzeti tej támogatás** összege 0,31 milliárd forint. Az összes tejkvóta 36 762 295 liter.

Tisztelt Közgyűlés!

A megye mezőgazdasági vállalkozói által elnyert beruházási, technológiai fejlesztési támogatásokról, az évente pályázható uniós, illetve nemzeti támogatásokról a fentiek szerinti tájékoztatóban megpróbáltam minden olyan jogcímet megjeleníteni, amelynek szerepe van megyénk mezőgazdaságában.

A beruházási jogcímek 2-3 év összesítését jelentik, az évente megnyílóak pedig évente pályázhatóak, itt az összegek évi összegeket jelentenek.

Amennyiben a beszámolóval kapcsolatban további kérdések merülnek fel, tisztelettel állok rendelkezésre.

Tatabánya, 2011. március 10.

Dr. Szűcs János
kirendeltség-vezető

Komárom-Esztergom megye EMVA beruházási pályázataival és jóváhagyott támogatási összegei

Jogcím	Igényelt támogatási összeg - Ft	Jóváhagyott támogatási összeg - Ft
Állattartó telepek korszerűsítése	22 846 380 055	9 548 763 660
Élelmiszeripari beruházások	1 576 900 825	636 309 852
Erdészeti gépbeszerzés	53 978 500	36 375 500
Gépbeszerzés	2 372 920 375	2 305 593 409
Kertészet korszerűsítése	125 627 710	121 207 711
Kertészeti gép	220 066 676	142 722 318
Mezőgazdasági utak	197 358 825	112 686 714
Öntözés, melioráció	509 509 656	388 726 733
Szárítók támogatása	1 093 577 665	1 006 231 065
Mikrovállalkozások	289 684 234	153 177 257
Turisztika	309 382 604	237 789 729
Vidéki örökség	557 833 739	274 877 754
NDP Mezőgazd. beruházások	1 799 469 359	296 592 287
NDP III. tengely		
NDP Falufejlesztés	79 237 382	0
NDP Mikrovállalkozások	342 624 209	27 539 823
NDP Turisztika	53 279 172	0
NDP Vidéki örökség	228 455 937	0
Összesen:	32 656 286 923	15 288 593 812

Nem beruházási jellegű évente pályázható EU-s kifizetések és nemzeti támogatások

Jogcím	Jóváhagyott támogatási összeg - Ft
Területalapú támogatás	5 154 307 163
Agrár-környezetgazdálkodás	535 892 226
Területalapú támogatáshoz kapcsolódó elkülönített cukortámogatás	227 743 412
Részösszeg:	5 917 942 801
Energiaültetvény	56 733 716
Fiatal gazda	347 154 800
Szakképzés	0
Szaktanácsadás	61 020 755
TCS	73 302 787
EKV	5 926 874
Erdészeti potenciál	10 814 831
Erdő NTB	9 939 180
MgTE	11 514 239
A borászati termékek alkoholtartalmának növelésére felhasznált must után járó támogatás	1 289 358
Állatbetegségek és zoonózis felszámolása	5 885 584
Állatjóléti támogatások	325 456 136
Állattenyésztés de minimis kamat támogatása	2 306 807
Állattenyésztők de minimis tárolási támogatása	360 000
Anyajuh támogatás	23 020 441
Anyajuhtartás de minimis támogatás	4 129 045
Anyajuhtartás kiegészítő támogatás – 2007-től elválasztott	247 200
Anyatehén támogatás	40 532 143
Anyatehén támogatás – termeléstől elválasztott	10 577 513
Az Európai Unió környezetvédelmi, állatjóléti és higiéniai előírásainak való megfelelés elősegítése	188 156 767
Baromfi és baromfihús export-támogatás	31 606 084
Burley dohány kiegészítő-termeléstől elválasztott	333 040
EMVA – Kedvezőtlen adottságú területek	8 635 662
Gabona és gabonatermékek export-támogatása	447 001
Húsmarhatartás támogatás – 2007-től elválasztott	77 883 354
Hüvelyesek kiegészítő-termeléstől elválasztott	4 364 688

Iskolatej program	9 680 235
Kárenyhítési juttatás	229 648
Kárenyhítési juttatás-kiegészítés 2007	1 325 656
Kedvezőtlen adottságú területek és környezetvédelmi megszorítások hatálya alatti területek	362 352
Készségek elsajátítása, ösztönzése és végrehajtása	56 055 161
Magyar Méhészeti Nemzeti Program	7 212 326
Minőségi pontytenyésztés támogatása	3 396 341
Nemzeti agrárkár-enyhítési rendszer	-258 000
Nemzeti tejtámogatás	310 457 038
NT – alma de minimis támogatás	642 450
NT erdők felújítása de minimis	2 537 070
NT erdők közcélú de minimis támogatása	5 302 230
NT erdők telepítése	78 000
Rendezett piaci kapcsolatok kialakítása érdekében nyújtott támogatás	3 906 758
Szarvasmarha tartás extenzifikációs támogatása – elválasztott	12 280 566
Szerkezetátalakítás alatt álló félig önellátó gazdaságok támogatása	507 460
Szőlőültetvények szerkezet-átalakításának és átállításának támogatása	24 901 803
Tenyésztésszervezés támogatása	3 358 800
Tojás export-támogatása	71 414 276
Összesen:	7 732 970 976

HATÁROZATI JAVASLAT

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

1. megköszöni a KEM Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal KEM Kirendeltsége tájékoztatását a megye mezőgazdaságának helyzetéről, valamint az uniós források hatásának bemutatását az agrárinfrastruktúrára.
2. Továbbra is fontosnak tartja, hogy a megye gazdaságában, egyes térségeiben meghatározóan is jelenlévő agrárium fejlesztése nagyobb támogatást kapjon, hiszen a vidékies települések népességmegtartásának kiemelt szegmense a növénytermesztés, erdőgazdálkodás, szőlő- és gyümölcsstermesztés, állattenyésztés, és az arra épülő feldolgozó ipar.

Felelős: Popovics György, a közgyűlés elnöke

Határidő: 2011. március 31.